

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ
Katedra soukromoprávních disciplín

Orgány v akciové společnosti

Bakalářská práce

The Governing Bodies of a Joint Stock Company
Bachelor work

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Bc. Luboš SLAVÍK

AUTOR PRÁCE
Libuše HASINCOVÁ

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Orgány v akciové společnosti“ vypracovala sama za použití uvedených zdrojů a pramenů, které jsem řádně odcitovala a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 15. března 2022

Libuše Hasincová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především mému vedoucímu práce Mgr. Bc. Luboši Slavíkovi za jeho vstřícnost a odborné vedení při tvorbě této práce.

Poděkování patří rovněž všem, kteří mě podporují nejen při studiu, jmenovitě pak hlavně Nele, Lukášovi, Radovanovi a Jirkovi.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá orgány akciové společnosti ve světle současné legislativy. Cílem této práce je seznámit čtenáře se základní organizační strukturou akciové společnosti. Součástí obsahu je rozbor valné hromady jakožto nejvyššího orgánu akciové společnosti, za kterým následují kapitoly věnované jednotlivým strukturám statutárního orgánu, tedy dualistickému a monistickému systému, včetně exkurzu do hloubky fungování povinně volených orgánů, tedy představenstva jako statutárního orgánu a dozorčí rady jako kontrolního orgánu v rámci dualistického systému, a správní rady jako statutárního a kontrolního orgánu v rámci monistické struktury. Součástí této práce je komparace stávající a předcházející legislativní úpravy.

Klíčová slova

Akciová společnost, orgány akciové společnosti, zákon o obchodních korporacích, valná hromada, statutární orgán, kontrolní orgán, představenstvo, dozorčí rada, správní rada.

Annotation

This bachelor thesis deals with the bodies of a joint stock company in the light of the current legislation. The aim of this thesis is to acquaint the reader with the basic structure of a joint stock company. The content includes an analysis of the general meeting as the supreme governing body of the company. In the following chapters devoted to the individual structures, i.e. the dualistic and monistic structures, an excursion is gradually made into the depth of the functioning of the board of directors as the statutory body, the supervisory board as the controlling body, and the Administrative board as the statutory body. This work includes a comparison of the current and previous legislation.

Keywords

Joint-stock company, the governing bodies of a joint-stock company, Business Corporations Act, general meeting, statutory body, supervisory body, board of directors, supervisory board, administrative board.

Obsah

Seznam zkratek	7
Úvod.....	8
1 Akciová společnost a její založení.....	11
2 Orgány akciové společnosti.....	13
3 Valná hromada.....	14
3.1 Působnost valné hromady	14
3.2 Pořádání valné hromady	16
3.3 Účastníci valné hromady	20
3.4 Hlasování valné hromady	22
3.4.1 Hlasovací právo	22
3.4.2 Hlasování per rollam a korespondenční hlasování	23
3.4.3 Usnášeníschopnost.....	24
3.4.4 Namítání neplatnosti	26
4 Dualistický systém	27
4.1 Úvod	27
4.2 Představenstvo	27
4.2.1 Působnost statutárního orgánu	27
4.2.2 Struktura statutárního orgánu	28
4.2.3 Způsob zastupování akciové společnosti navenek	28
4.2.4 Právnícká osoba jako člen statutárního orgánu	29
4.2.5 Délka funkčního období a smlouva o výkonu funkce člena statutárního orgánu	31
4.2.6 Zasedání statutárního orgánu	32
4.2.7 Zákaz konkurence člena statutárního orgánu	32
4.2.8 Účetní závěrka, rozdělování a výplata zisku a jiných vlastních zdrojů společnosti	33
4.2.9 Odstoupení z funkce člena statutárního orgánu	34
4.2.10 Zvláštní povinnosti člena statutárního orgánu při úpadku.....	35
4.3 Dozorčí rada	38
4.3.1 Působnost dozorčí rady	38
4.3.2 Struktura dozorčí rady.....	39
4.3.3 Právnícká osoba jako člen dozorčí rady.....	41
4.3.4 Délka funkčního období a smlouva o výkonu funkce člena dozorčí rady.....	41

4.3.5	Zasedání dozorčí rady	42
4.3.6	Zákaz konkurence člena dozorčí rady	42
4.3.7	Odstoupení z funkce člena dozorčí rady	43
5	Monistický systém	44
5.1	Úvod	44
5.2	Zrušení institutu statutárního ředitele	44
5.2.1	Zánik funkce statutárního ředitele	44
5.2.2	Automatický zánik smlouvy o výkonu funkce statutárního ředitele .	46
5.2.3	Změna zápisu v obchodním rejstříku a lhůta pro úpravu stanov.....	46
5.3	Správní rada	47
5.3.1	Působnost statutárního orgánu	47
5.3.2	Struktura statutárního orgánu	48
5.3.3	Způsob zastupování akciové společnosti navenek	48
5.3.4	Právnícká osoba jako člen statutárního orgánu	49
5.3.5	Délka funkčního období a smlouva o výkonu funkce	50
5.3.6	Zasedání statutárního orgánu	50
5.3.7	Zákaz konkurence statutárního orgánu.....	51
5.3.8	Rozdělování a výplata zisku a jiných vlastních zdrojů společnosti .	51
5.3.9	Odstoupení z funkce člena statutárního orgánu	52
5.3.10	Zvláštní povinnosti člena statutárního orgánu při úpadku.....	52
6	Výbor pro audit.....	53
	Závěr.....	54
	Seznam použité literatury a pramenů	57

Seznam zkratek

ObchZ: Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ: Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Novela: zákon č. 33/2020 Sb., který, mimo jiné, změnil zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

NOZ: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

sp. zn.: Spisová značka

ZOK: Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Úvod

V České republice bylo minulý rok založeno celkem 29 613 kapitálových společností. Nově vzniklé akciové společnosti z toho činily pouze 3,46 %, tedy něco málo přes tisíc společností. Jak je patrné z Tabulky 2, která zobrazuje data zpracovaná společností Dun & Bradstreet, leaderem na trhu v oblasti klíčových obchodních dat a analytiky, na konci roku bylo v obchodním rejstříku registrovaných celkem 534 371 kapitálových společností, a z toho 5,05 % tvořily akciové společnosti, tj. 26 971 akciových společností. Monistickou strukturu mělo v obchodním rejstříku vedeno k 12. 4. 2021 7265 akciových společností¹. V přepočtu je tedy přibližně 73 % akciových společností s dualistickou strukturou a 27 % s monistickou strukturou. Z celkového počtu zapsaných kapitálových společností pak akciové společnosti s monistickou strukturou tvoří přibližně pouhých 1,36 %.

Tabulka 1 – Počty nově založených kapitálových společností v ČR 2013 – 2021²

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
celkem	29 613	27 038	29 781	31 270	32 187	28 837	26 953	24 870	22 845
s.r.o.	28 588	26 079	28 799	30 385	31 204	27 946	26 104	24 266	22 227
s.r.o. v %	96,54	96,45	96,70	97,17	96,95	96,91	96,85	97,57	97,29
a.s.	1 025	959	982	885	983	891	849	604	618
a.s. v %	3,46	3,55	3,30	2,83	3,05	3,09	3,15	2,43	2,71

¹ Dnb.com: Raketově roste zájem o monistické akciovky, klesá zájem o daňové ráje [online]. [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/raketove-roste-zajem-o-monisticke-akciovky-klesa-zajem-o-danove-raje/>.

² Dnb.com: Loni vzniklo o desetinu víc firem než v roce 2020 [online]. [cit. 01.03.2022]. Dostupné z: upravit: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/loni-vzniklo-o-desetinu-vic-firem-nez-v-roce-2020/>.

Tabulka 2 – Celkový počet kapitálových společností v ČR 2013 – 2021³

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
celkem	534 371	518 574	507 019	492 318	475 618	451 561	430 992	411 351	391 552
s.r.o.	507 400	491 849	480 451	465 920	449 360	425 744	405 410	385 979	366 432
s.r.o. v %	94,95	94,85	94,76	94,64	94,48	94,28	94,06	93,83	93,58
a.s.	26 971	26 725	26 568	26 398	26 258	25 817	25 582	25 372	25 120
a.s. v %	5,05	5,15	5,24	5,36	5,52	5,72	5,94	6,17	6,42

Jak je možné vyvodit z dostupných dat, český trh je poměrně stálý a vyjma výkyvu v roce 2020, který byl ovlivněn pandemií COVID-19, nejsou zaznamenány žádné velké meziroční skoky v počtech nových kapitálových společností.

Předmětem této práce je podrobnější zaměření na podstatnou součást akciové společnosti, kterou jsou její orgány. Jelikož se jedná o téma velmi rozsáhlé, bude členěno přehledně od krátkého obecného exkurzu přes nejvyšší orgán akciové společnosti a návazně k jednotlivým vnitřním strukturám akciových společností a jejich orgánům, které v české právní úpravě najdeme.

Cílem bakalářské práce je seznámit čtenáře přehledně a ve světle aktuálně platného práva s jednotlivými orgány akciové společnosti a jejich specifickými úlohami v rámci struktury. Nedílnou součástí zde budou obecné charakteristiky v úvodních pasážích hlavních kapitol, které společně s vymezením působnosti jednotlivých obligatorních orgánů akciové společnosti, popisem jejich struktury, způsobu jednání a objasněním vztahů mezi orgány samotnými, fungují jako základní stavební kámen této práce.

Dne 1. ledna 2021 nabyl účinnosti zákon č. 33/2020 Sb., který, mimo jiné, změnil zákon č. **90/2012 Sb.**, zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), přičemž zákon č. 33/2020 Sb. představuje první velkou novelu tohoto zákona od doby jeho účinnosti, tedy od roku 2014. V rámci nadcházejících kapitol se podíváme do hloubky určitých aspektů zmíněné Novely, které se přímo dotýkají orgánů akciových společností. V textu této práce bude kromě základního výkladu o změnách vyvolaných Novelou docházet k

³ Dnb.com: Loni vzniklo o desetinu víc firem než v roce 2020 [online]. [cit. 01.03.2022]. Dostupné z: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/loni-vzniklo-o-desetinu-vic-firem-nez-v-roce-2020/>.

evaluaci právních pramenů de lege lata, ovlivňujících vznik, změnu, chod či zánik akciových společností, mezi které kromě již zmiňovaného ZOK patří i občanský zákoník, občanský soudní řád, zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěrenských fondů nebo o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Ve spojitosti se zmíněnými však nelze opomenout ani již neúčinný obchodní zákoník nebo rozsáhlou judikaturu Nejvyššího soudu ČR, ze kterých zákonodárce často vychází. Důležitým doplňkem v oblasti relevantních zdrojů pak budou i články a publikace z řad odborné veřejnosti. Současně nelze pominout důležitý aspekt, kterým je členství České republiky v Evropské unii od 1. května 2004⁴. S tím se pojí nejen nutnost přihlížet ke směrnicím vydaným Evropskou unií a jejich samotná transpozice do lokálních pramenů práva, ale rovněž i snaha o přiblížení českého právního řádu na úroveň dalších vyspělých zemí EU. Pro účely této práce tak bude místy důležité i hodnocení české úpravy ve srovnání s těmi zahraničními.

V samotném závěru pak dojde k sumarizaci a zhodnocení dílčích poznatků z jednotlivých kapitol.

⁴ Mzp.cz: ČR a Evropská unie [online]. [cit. 10.03.2022]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/cr_eu/.

1 Akciová společnost a její založení

Akciová společnost je obchodní společností, která je podkategorií obchodní korporace. Její založení, vznik, fungování, zrušení a zánik upravuje hlava V. ZOK.

Nejnižším možným počtem zakladatelů může být 1 fyzická nebo právnická osoba a nejvyšší počet akcionářů není zákonem stanoven. K založení akciové společnosti je třeba přijetí stanov, které se sepisují ve formě veřejné listiny, tedy ve formě notářského zápisu⁵. Stanovy jsou stavebním pilířem akciové společnosti a musí obsahovat náležitosti, které jsou uvedeny v § 250 odst. 2 ZOK

- a) *firmu a předmět podnikání nebo činnosti,*
- b) *výši základního kapitálu,*
- c) *počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, formu, zda jsou listinné nebo zaknihované, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií, popřípadě údaj, zda jsou listinné akcie imobilizovány,*
- d) *mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,*
- e) *počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě; mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy také počet hlasů vztahujících se k té které výši jmenovité hodnoty akcií a mají-li být vydány akcie bez hlasovacího práva, obsahují stanovy i počet hlasů spojených s jednou akcií pro případ, že vlastník této akcie může hlasovat na valné hromadě,*
- f) *údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury společnosti byl zvolen, a*
- g) *jiné údaje, stanoví-li tak tento zákon.*

a § 250 odst. 3 ZOK, které lze po vzniku společnosti a po splnění vkladové povinnosti ze stanov vypustit.

- a) *údaje o tom, kolik akcií, který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,*

⁵ § 776 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

- b) v jaké výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku společnosti,*
- c) tehdy, bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i údaje o akcích, které budou za tento nepeněžitý vklad vydány, uvedené v odstavci 2 písm. c) a d), a určení znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu,*
- d) určení ceny nepeněžitých vkladů při založení společnosti,*
- e) alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,*
- f) údaj o tom, koho zakladatelé určují členy volených orgánů společnosti,*
- g) určení správce vkladů a*
- h) tehdy, mají-li být vydány zaknihované akcie, čísla majetkových účtů, na které mají být zaknihované akcie vydány.*

Základní kapitál akciové společnosti je rozvržen na akcie s určitou jmenovitou hodnotou, které musí být v souhrnné minimální výši alespoň 2.000.000,00 Kč, nebo 80.000,00 EUR (§ 246 ZOK). Zakladatelem se pak rozumí taková osoba, která stanoví svým podpisem přijala a podílí se na úpisu akcií (§250 odst. 1 ZOK). K účinnosti založení akciové společnosti pak dochází až při naplnění dispozice v § 253 ZOK, která stanovuje povinnost zakladatele splatit případné emisní ážio (rozdíl mezi jmenovitou hodnotou akcie a emisní hodnotou akcie) a v souhrnu alespoň 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií na účet banky zřízený správcem ve lhůtě určené ve stanovách, nejpozději však do podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku.

Akciová společnost následně vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku.⁶

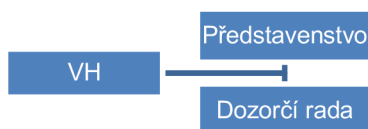
⁶ § 126 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

2 Orgány akciové společnosti

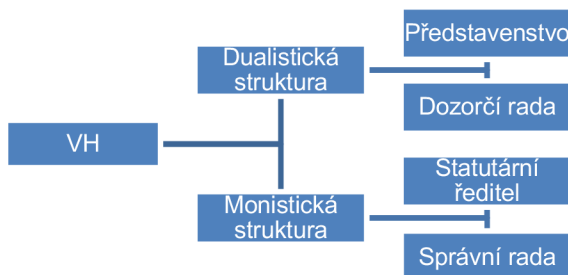
Jak bylo řečeno v předchozí kapitole, základní kapitál akciové společnosti se dělí na určitý počet akcií. Vlastníci takových akcií se označují za akcionáře. Akcionáři společně tvoří nejvyšší orgán akciové společnosti, který se nazývá valná hromada.

Akcionáři mají možnost rozhodovat o tom, jak bude společnost řízena a spravována na valné hromadě, a to mimo jiné přijetím stanov a jejich změn či volbou a odvoláním členů volených orgánů (včetně volby struktury statutárního a případně dozorčího orgánu). V České republice existují v současnosti dvě struktury, mezi kterými si akcionáři musí povinně volit – dualistická a monistická struktura. Tyto struktury budou podrobněji vysvětleny a rozebrány níže v samostatných kapitolách. Přehledné grafické znázornění vývoje struktur akciových společností s časovým vymezením účinnosti (počínaje úpravou bezprostředně předcházející přijetí ZOK) naleznete níže v Tabulce 1 – 3.

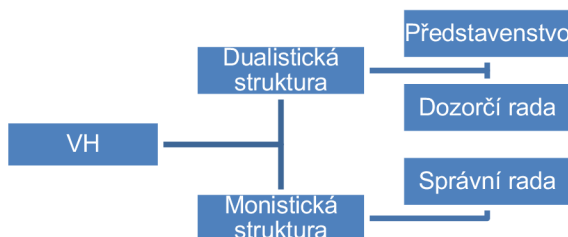
Tabulka 3 – Úprava do 31. 12. 2013

Tabulka 4 – Úprava od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2020

Tabulka 5 – Úprava od 1. 1. 2021

3 Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem akciové společnosti, který tvoří všichni akcionáři. Jedná se o povinný orgán, který existuje v každé akciové společnosti, kdy technickou výjimkou jsou jednočlenné akciové společnosti, v nichž se valná hromada netvoří a její působnost vykonává jediný akcionář.

3.1 Působnost valné hromady

Působnost valné hromady představuje další z oblastí, ve které Novela upravila dosavadní pravidla, která se v praxi ukázala být nevhodná. Valné hromadě je zákonem, prostřednictvím § 421 odst. 2 a 3 ZOK (a jinými zákony, např. zákonem o auditorech) vymezena základní působnost, která může být prostřednictvím stanov rozšířena. Na rozdíl od společnosti s ručením omezeným si valná hromada nemůže vyhradit rozhodování ve věcech, které nespádají do její působnosti, jinak než změnou stanov. Na rozhodnutí valné hromady o vyhrazení si rozhodování o věcech, které jí do působnosti nesvěřuje zákona nebo stanovy, se případně hledí jako na nicotné⁷ a tedy nemá žádné právní účinky.

Nově do působnosti valné hromady spadá rozhodování o jakékoliv změně stanov. Úprava účinná do 31. 12. 2020 totiž definovala, že rozhodovat o změně stanov mohla valná hromada pouze v případech, kdy tak připouštěly stanovy nebo zákon. Tato forma, která mohla činit problémy převážně větším akciovým společnostem s rozsáhlou akcionářskou strukturou, se odklonila nejen od zahraničních úprav, kterými se zákonodárce inspiroval, ale také od § 187 ObchZ, který již dříve tuto působnost do rukou valné hromady svěřoval. V případech, kdy stanovy nesvěřovaly změnu stanov do působnosti valné hromady, bylo možné měnit stanovy zásadně pouze dohodou všech akcionářů, uzavřenou ve formě notářského zápisu.

Kromě zpřesnění reagujících na zánik funkce statutárního ředitele a změny v oblasti volby členů statutárních orgánů či dozorčího orgánu, vč. zaměstnanecké participace, které jsou rozebrány individuálně v následujících kapitolách, došlo ke svěření schválení konečné zprávy o průběhu likvidace a návrhu na použití

⁷ § 245 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

likvidačního zůstatku do rukou valné hromady. Zákodárce sjednotil terminologii a úpravu napříč obchodními korporacemi, kdy pro srovnání lze poukázat na § 190 odst. 2 písm. n) ZOK, který řeší společnost s ručením omezeným a § 656 písm. s) upravující družstevní společnost. Veškeré zmíněné tak cíleně koresponduje s ustanovením § 94 ZOK: „Konečnou zprávu o průběhu likvidace, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předloží likvidátor také nejvyššímu orgánu obchodní korporace.“⁸

Poslední podstatnou změnou je pak schvalování převodu nebo zastavení závodu, nebo jeho „podstatné“ části. Nově příslušné zmocnění valné hromady zní „schválení převodu nebo zastavení závodu nebo takové části jmění, která by znamenala podstatnou změnu skutečného předmětu podnikání nebo činnosti společnosti.“⁹ Ohledně dosavadní úpravy nepanovala v řadách odborné veřejnosti shoda, zda má být část závodu vykládána materiálně či formálně. Nejvyšší soud se navzdory převažujícím odborným názorům přiklonil k formálnímu výkladu části závodu a ve svém rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 2645/2018-II., ze dne 29. 5. 2019 uvedl: „(č)ástí závodu ve smyslu ustanovení § 190 odst. 2 písm. i) z. o. k. se rozumí samostatná organizační složka závodu (nikoliv jakákoliv materiálně významná složka závodu)“¹⁰.

Právní úprava účinná od 1. 1. 2021 formální přístup opustila a zdůraznila materiální pojetí dané působnosti valné hromady při zohlednění skutečného předmětu podnikání či činnosti akciové společnosti. Tyto změny, jak uvádí i důvodová zpráva k Novele, mají za cíl *působit na akcionáře, aby ve stanovách vymezili skutečný předmět podnikání nebo činnosti společnosti.*¹¹

V souvislosti s vymezením předmětu podnikání lze zmínit poměrně čerstvé rozhodnutí¹² Nejvyššího soudu, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020 ze dne 12. 5. 2021, ve kterém Nejvyšší soud označil předmět podnikání (odpovídající označení volné

⁸ § 94 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Tamtéž v § 421 odst. 2 písm. m).

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 5. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2645/2018-II.

¹¹ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz.

¹² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.

živnosti) „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ z důvodu neurčitosti za zdánlivý a dodal, že společnosti mají do předmětu podnikání vybrat určité činnosti spadající pod tuto volnou živnost. Rozhodnutí Nejvyššího soudu se v praxi neseťkalo s velkým pochopením, neboť takto vymezený předmět podnikání má velké množství společností.

3.2 Pořádání valné hromady

Pakliže stanovy společnosti neurčují, že valná hromada má být svolávána častěji, představenstvo nebo správní rada musí svolat valnou hromadu alespoň jednou ročně tak, aby valná hromada měla možnost projednat řádnou účetní závěrku do 6 měsíců od konce účetního období, ke kterému se účetní závěrka vztahuje. Představenstvo nebo správní rada jsou dále povinny svolat valnou hromadu bez zbytečného odkladu poté, co se dozvědí o závažných důvodech, kterými může být např. hrozící platební neschopnost.

Právo akcionáře na řízení společnosti na valné hromadě nebo mimo ni musí být v co nejširším rozsahu vždy zachováno, což musí být zohledněno i při plánování valné hromady.

Pozvánka na vanou hromadu musí obsahovat následující zákonem stanovené náležitosti:

- a) *firmu a sídlo společnosti,*
- b) *místo, datum a hodinu konání valné hromady,*
- c) *označení, zda se svolává řádná nebo náhradní valná hromada,*
- d) *pořad valné hromady, včetně uvedení osoby, je-li navrhována jako člen voleného orgánu společnosti,*
- e) *rozhodný den k účasti na valné hromadě, pokud byl určen, a vysvětlení jeho významu pro hlasování na valné hromadě,*
- f) *návrh usnesení valné hromady a jeho zdůvodnění,*
- g) *lhůtu pro doručení vyjádření akcionáře k pořadu valné hromady, je-li umožněno korespondenční hlasování, která nesmí být kratší než*

15 dnů; pro začátek jejího běhu je rozhodné doručení pozvánky akcionáři, neurčí-li stanovy jinak.¹³

Firma a sídlo společnosti. Obchodní firma je název, pod kterým je společnost zapsána do obchodního rejstříku.¹⁴ Sídlo společnosti se určí adresou zapsanou v obchodním rejstříku.¹⁵

Místo, datum a hodinu konání valné hromady. Podle § 408 ZOK platí, že místo, datum a hodina konání valné hromady se stanovuje tak, aby nepřiměřeně neomezovalo právo akcionáře se jí zúčastnit. Tato teze byla již v minulosti vyjádřena v usnesení¹⁶ Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 Cdo 66/2011 ze dne 18. 10. 2011, ze kterého dále plyne, že určení místa, data a hodiny konání valné hromady závisí na poměrech konkrétní společnosti a je nutné vzít v potaz dopravní dostupnost místa konání valné hromady pro akcionáře. Z jiného rozhodnutí Nejvyššího soudu dále vyplývá, že „*podstatné pro posouzení vhodnosti místa svolání přitom není výše podílu na základním kapitálu akcionářů, kteří se valné hromady zúčastnili, ale jejich celkový počet. Vhodné místo by mělo být stanoveno v závislosti na tom, odkud pochází většina akcionářů, resp. které místo je pro většinu akcionářů nejdostupnější.*“¹⁷ Z výše uvedeného tak lze například dovodit, že pakliže má akciová společnost majoritního akcionáře v zahraničí, ale ostatní akcionáře se sídlem či bydlištěm v České republice, je na místě uspořádat valnou hromadu spíše v České republice.

Řádná nebo náhradní valná hromada. Rozdíl mezi řádnou a mimořádnou valnou hromadou plyne z § 414 ZOK a spočítá v tom, zda je (řádná) valná hromada schopná se usnášet či nikoliv. V případě neschopnosti valné hromady se usnášet, svolá představenstvo nebo správní rada za dodržení zákonem daných

¹³ § 407 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ § 423 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ § 429 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 66/2011.

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4796/2010.

podmínek náhradní (tj. mimořádnou) valnou hromadu. Podrobněji se je tato problematika rozvedena v kapitole 3.4.3.

Pořad valné hromady. Pořadem valné hromady se myslí uvedení bodů, o kterých má valná hromada jednat a hlasovat. Je tedy jednou ze zásadních náležitostí, které jsou v pozvánce uvedeny, jelikož poskytuje akcionářům prostor na řádnou přípravu před hlasováním. V případech, kdy záležitosti nebyly dopředu na pořad zasedání valné hromady zařazeny, lze je projednávat či o nich rozhodovat pouze za předpokladu, že k takovému udělí souhlas všichni akcionáři¹⁸. Nově ZOK výslovně stanovuje, že do pozvánky na valnou hromadu, na které bude nejvyšší orgán společnosti rozhodovat o změně stanov, musí být zařazen alespoň *stručný a výstižný popis a odůvodnění navrhovaných změn*¹⁹. Statutární orgán společnosti má pak v této souvislosti povinnost uveřejnit na internetových stránkách společnosti úplný návrh změny stanov, do kterého musí umožnit akcionářům ve lhůtě stanovené v pozvánce nahlédnout. Na toto právo musí být akcionáři v pozvánce akcionáře upozorněni.

Rozhodný den k účasti na valné hromadě. Stanovení rozhodného dne je podstatné pro uplatnění práv spojených s akciemi, kdy takové může vykonávat výhradně akcionář, tj. vlastník akcií²⁰. V případech převodů akcií mezi vlastníky by mohlo být nejasné, který z nich je v danou chvíli oprávněný k hlasování na valné hromadě, což platí zejména pro veřejně obchodované akciové společnosti, jejichž akcionářská struktura se může každou chvílí měnit. K vymezení rozhodného dne lze využít buď stanov společnosti nebo o něm rozhodnout na předcházející valné hromadě²¹. Pakliže stanov společnosti rozhodný den upravují, nebo bylo-li o něm rozhodnuto na valné hromadě předcházející té, na kterou bude příslušná pozvánka zasílána, bude se jednat o obligatorní údaj, který bude na pozvánce uveden společně s *vysvětlením jeho významu pro hlasování na valné hromadě*²².

¹⁸ § 408 odst. 2 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Tamtéž v § 407 odst. 3.

²⁰ Tamtéž v § 284 odst. 1.

²¹ Tamtéž v § 405 odst. 1.

²² Tamtéž v § 407 odst. 1 písm. e).

Návrh usnesení valné hromady a jeho zdůvodnění, je jedním z bodů, který působil do účinnosti Novely jako trn v patě. V praxi nešťastně užitá formulace „způsobem stanoveným tímto zákonem a stanovami pro svolání valné hromady“²³ znamenala, že i návrhy či protinávry, v případě že přišly v zákonem stanovené lhůtě 2 dní přede dnem konání valné hromady, musely být nejen zveřejněny na internetových stránkách společnosti, ale také rozeslány akcionářům na adresu uvedenou v seznamu akcionářů či jiným způsobem, pokud jej upravovaly stanovy. Tento postup znamenal pro mnohé společnosti nepřiměřenou zátěž jak v podobě administrativní, tak i svojí zbytečnou nákladovostí. Hlavně u těch s větším počtem akcionářů. Novela přinesla výrazné zjednodušení, přičemž nově vyplývá povinnost uveřejnit návrhy a protinávry, které byly doručené nejpozději 3 dny před konáním valné hromady. K návrhům a protinávřům doručným nejpozději 5 dní před konáním valné hromady pak musí statutární orgán bez zbytečného odkladu připojit své stanovisko²⁴. K určení lhůty „bez zbytečného odkladu“ se již v minulosti vyjádřil Nejvyšší soud ČR v usnesení z 22. 9. 2015 ve věci sp. zn. 29 Cdo 2970/2013 „Z časového určení „bez zbytečného odkladu“ je třeba dovodit, že jde o velmi krátkou lhůtu, již je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti či k učinění právního úkonu či jiného projevu vůle, přičemž doba trvání lhůty bude záviset na okolnostech konkrétního případu.“²⁵ Zákon zde rovněž dává akciovým společnostem možnost tuto lhůtu prostřednictvím stanov přiměřeně zkrátit.

Z výše uvedeného je patrné, že pozvánka na valnou hromadu může dosáhnout značného rozsahu. Společnostem tak mohou v souvislosti s rozesláním pozvánek vznikat neúměrné náklady. V takových případech lze aplikovat rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2019 ve věci sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 „Obě formy (podoby) pozvánky na valnou hromadu (tj. pozvánka uveřejněná na internetových stránkách a pozvánka rozesílaná akcionářům, popř. oznamovaná jiným způsobem nahrazujícím písemnou pozvánku) by zásadně měly být identické. Nicméně je-li pozvánka v konkrétním

²³ § 362 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném do 31. 12. 2020.

²⁴ Tamtéž v § 362 odst. 1.

²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 2970/2013.

*případě s ohledem na zákonné náležitosti obsáhla (zpravidla s ohledem na počet a rozsah příloh), společnost ji může v plném rozsahu (tj. včetně všech příloh) uveřejnit toliko na svých internetových stránkách a v písemné pozvánce (rozesílané akcionářům), popř. ve formě ji nahrazující, ohledně rozsáhlejších částí pozvánky odkázat na pozvánku uveřejněnou na internetových stránkách.*²⁶ Je jen malý předpoklad, že by v dnešních dobách někdo z akcionářů neměl k dispozici připojení k internetu. Jelikož však i taková situace může nastat, musí být stále alespoň základní pozvánka zasílána způsobem stanoveným zákonem nebo stanovami.

3.3 Účastníci valné hromady

Akcionáři vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti na valné hromadě nebo mimo ni.²⁷ Akcionář může být na zasedání valné hromady osobně přítomen, či může využít technických nástrojů pro vzdálené připojení. Zákon rovněž udává akcionáři právo zvolit si pro jednání svého zástupce, kterému udělí plnou moc. V omezených případech, kdy je akcionář podnikatelem, může být rovněž zastoupen prokuristou. Při zastoupení akcionáře, který je právnickou osobou, prostřednictvím člena nebo členů statutárního orgánu, je pak nutné respektovat způsob zastupování upravený zakladatelským právním jednáním²⁸, přičemž je podstatné zejména u kolektivního statutárního orgánu dbát zejména na souhlasné hlasování.

Novela vnáší do okruhu osob, které se valné hromady mohou účastnit, novinku v podobě doprovodu akcionáře jím určenou osobou, která může být jednání rovněž přítomna.²⁹ Jelikož se jedná o právní normu dispozitivního charakteru, dává zákon prostor společností se od tohoto ustanovení odchýlit a prostřednictvím stanov tuto možnost i) zcela vyloučit, ii) rozšířit a připustit účast více osob, iii) jinak modifikovat (např. umožnit přítomnost pouze na určitých

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017

²⁷ § 398 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ § 164 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ § 399 odst. 2 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

zasedáních). Novou úpravu popisuje v komentáři k zákonu velmi výstižně JUDr. Petr Šuk, místopředseda Nejvyššího soudu ČR a specialista na agendu obchodních korporací, který říká, že „*Současná přítomnost akcionáře i jeho zástupce na zasedání valné hromady pak sleduje jiný cíl; zpravidla zde zástupce poskytuje akcionáři odbornou pomoc z oblastí práva, ekonomiky, účetnictví, daní apod. Jinými slovy, plní roli (odborného) poradce.*“³⁰ Tímto krokem zákonodárce napomohl akcionářům ke zjednodušení rozhodování před hlasováním o sporných návrzích/protinávrzích, kdy mohou své konkrétní otázky konzultovat s poradcem, ve kterého vkládají důvěru. Díky této možnosti může docházet i k hlubšímu vhledu akcionářů na chod společnosti. Společnostem vzniklým před nabytím účinnosti tohoto zákona, tedy 1. 1. 2021 běží dvouletá lhůta³¹ pro reakci na Novelu, čímž jim byl ze strany zákonodárce poskytnut dostatečný prostor pro případnou úpravu stanov.

Valné hromady se účastní rovněž členové statutárních orgánů, tedy v případě dualistické struktury členové představenstva a u monistické struktury správní rada³², a členové dozorčí rady³³.

Valná hromada si při zasedání zvolí předsedu, který řídí valnou hromadu, dále pak zapisovatele vyhotovujícího zápis ze zasedání, ověřovatele zápisu kontrolujícího činnost zapisovatele a osobu nebo osoby pověřené sčítáním hlasů. Je v moci valné hromady zvolit předsedou a ověřovatelem zápisu tutéž osobu. Pakliže by nebyl ohrožen řádný průběh valné hromady, může předseda valné hromady rovněž provádět sčítání hlasů, pouze však v případě, kdy tak bylo valnou hromadou odsouhlaseno.³⁴

³⁰ ŠUK, Petr. § 399 [Zastoupení]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, et. al. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 792, marg. č. 19.

³¹ Čl. II Zák. č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

³² § 402 odst. 3 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

³³ Tamtéž v § 449 odst. 1.

³⁴ Tamtéž v § 422 odst. 1 a 2.

3.4 Hlasování valné hromady

Akcionáři jsou oprávněni vykonávat své právo podílet se na řízení akciové společnosti na valné hromadě nebo mimo valnou hromadu (tzv. hlasování per rollam).³⁵ Stanovy mohou umožnit hlasování per rollam a/nebo hlasování pomocí technických prostředků, např. pomocí tele- nebo videokonference. Pokud je hlasování pomocí technických prostředků povoleno, musí být podmínky umožňující ověření hlasujících osob uvedeny ve stanovách, nebo pokud nejsou uvedeny ve stanovách, určeny statutárním orgánem, tedy představenstvem nebo správní radou v závislosti na struktuře. Požadavek umožnit ověření osob hlasujících se vztahuje i na korespondenční hlasování, kterého lze dosáhnout např. zavedením požadavku na úředně ověřené podpisy.³⁶

3.4.1 Hlasovací právo

V některých případech stanovených ZOK nebo stanovami nemusí být akcionář oprávněn hlasovat.³⁷ Jelikož se jedná o významný zásah do fundamentálních práv akcionářů, zákon tyto případy jednotlivě vymezuje. Jedná se mimo jiné o situaci, kdy je akcionář v prodlení s plněním vkladové povinnosti, a to v rozsahu tohoto prodlení, nebo pokud má valná hromada rozhodnout o tom, zda má být akcionář odvolán z funkce člena orgánu společnosti pro porušení povinnosti při výkonu funkce.

Vzhledem k tomu, že akcie akciové společnosti mohou být převedeny, aniž by se akciová společnost a její orgány oprávněné svolat valnou hromadu o takovém převodu dozvěděly, existuje tzv. „rozhodný den“ pro účast na valné hromadě³⁸, který je krátce nastíněn v kapitole 3.2. Stručně řečeno, kdo byl akcionářem akciové společnosti k rozhodnému dni, může se zúčastnit valné hromady a hlasovat na ní. K převodům akcií po rozhodném dni se pro účely určení práva akcionáře účastnit se valné hromady a hlasovat na ní nepřihlíží. Rozhodné datum může být uvedeno ve stanovách nebo určeno předchozí valnou hromadou, nesmí však předcházet datu konání valné hromady o více než 30 dní. Pro akcie

³⁵ § 398 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Tamtéž v § 398 odst. 2.

³⁷ Tamtéž v § 426.

³⁸ Tamtéž v § 405 odst. 1.

akciových společností, jejichž akcie jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu nebo v zaknihované podobě, platí zvláštní pravidla.³⁹

Nově ZOK připouští akciovým společnostem možnost, aby zákaz výkonu hlasovacího práva upravily individuálně, avšak pouze z důležitého důvodu⁴⁰. Za tímto účelem je však nutné upravit stanovy společnosti a určit tento důvod konkrétně. Jedním z takových důvodů může být např. střet zájmů.

3.4.2 Hlasování per rollam a korespondenční hlasování

Termíny per rollam hlasování a korespondenční hlasování mohou být pro anglicky hovořící osoby matoucí, jelikož hlasování per rollam se např. v anglickém jazyce obvykle označuje jako korespondenční hlasování. Nicméně v českém právním řádu existuje rozdíl mezi hlasováním per rollam a korespondenčním hlasováním. Hlasování členů, kteří odevzdají své hlasy písemně před konáním valné hromady, kdy se koná „fyzická“ valná hromada, se nazývá korespondenční hlasování. V případě hlasování per rollam se „fyzická“ valná hromada nekoná a společníci hlasují „mimo“ valnou hromadu korespondenčně.

Pokud stanovy akciové společnosti umožňují rozhodování per rollam, zašle osoba pověřená svoláním valné hromady návrh rozhodnutí všem akcionářům. Obvykle takovou osobou bývá předseda představenstva nebo správní rady.

Návrh rozhodnutí musí obsahovat⁴¹:

- a) *text navrhovaného rozhodnutí a jeho odůvodnění;*
- b) *lhůtu pro obdržení stanoviska akcionáře (pokud stanovy neurčují jinak, 15 dnů od doručení návrhu akcionáři, počítáno individuálně pro každého akcionáře);*
- c) *veškeré dokumenty potřebné k jeho přijetí (např. smlouva o výkonu funkce, pokud by ji měli schválit akcionáři) a*
- d) *další informace, pokud tak stanoví stanovy.*

³⁹ § 405 odst. 2 až 4 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ Tamtéž v § 426 písm. e).

⁴¹ Tamtéž v § 418 odst. 2 písm. a) až d).

V případě, že by navrhované rozhodnutí vyžadovalo formu notářského zápisu, pokud by o něm hlasovala valná hromada, musí mít samotný návrh formu notářského zápisu a podpis akcionáře na schválení musí být úředně ověřen. Praktickou novinou, kterou přinesla Novela je, že již není nutné zasílat každému akcionáři zvlášť samostatný stejnopis notářského zápisu, ale pro účely distribuce návrhů rozhodnutí mezi akcionáře stačí pouze prosté kopie. Notářský zápis může být vyhotoven i v elektronické podobě⁴². Jak zmiňuje v komentáři vydaného nakladatelstvím C. H. Beck k příslušnému paragrafu JUDr. Petr Šuk, „*Při tomto způsobu doručení návrhu rozhodnutí může být praktické umístit na internetové stránky i vzor vyjádření, který by si akcionáři mohli stáhnout a využít pro své vyjádření. Tím se eliminuje riziko, že vyjádření akcionáře nebude odpovídat zákonným požadavkům.*“⁴³

Nedoručí-li akcionář osobě pověřené svoláním valné hromady v příslušné lhůtě svůj souhlas s navrhovaným rozhodnutím, má se za to, že s ním nesouhlasí.

Vzhledem k tomu, že neexistuje kvorum, z něhož by bylo možné vypočítat většinu, počítá se rozhodující většina pro úspěšné přijetí rozhodujících akcionářů na základě celkového počtu hlasů všech akcionářů.

3.4.3 Usnášeníschopnost

Valná hromada je usnášeníschopná, pokud přítomní akcionáři vlastní akcie, jejichž jmenovitá hodnota nebo počet přesahuje 30 % základního kapitálu, pokud stanovy nestanoví jinak⁴⁴. Taková valná hromada se nazývá rovněž „řádna“.

Valná hromada přijímá rozhodnutí naprostou většinou hlasů přítomných akcionářů, pokud ZOK nebo stanovy nevyžadují jinou většinu. Zákon o obchodních korporacích stanoví, že k přijetí rozhodnutí v následujících

⁴² § 80gc odst. 3 zák. č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

⁴³ ŠUK, Petr. § 419 [Vyjádření akcionáře]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 858, marg. č. 7–8.

⁴⁴ § 412 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

záležitostech je třeba souhlasu alespoň dvoutřetinové většiny hlasů přítomných akcionářů:

- a) *převod nebo zastavení závodu nebo takové části jmění, která by znamenala podstatnou změnu skutečného předmětu podnikání nebo činnosti společnosti;*
- b) *změna stanov;*
- c) *rozhodnutí vedoucí ke změně stanov (např. zvýšení nebo snížení základního kapitálu);*
- d) *pověření představenstva nebo správní rady ke zvýšení základního kapitálu;*
- e) *možnost započíst peněžitou pohledávku vůči společnosti proti pohledávce ze splacení emisního kurzu;*
- f) *emise konvertibilních nebo preferenčních dluhopisů;*
- g) *zrušení společnosti s likvidací a; rozdělení likvidačního zůstatku;*
- h) *schvalování finanční asistence.*⁴⁵

ZOK nebo jiné zákony (např. zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev) stanoví v některých případech požadavek ještě vyšší většiny (např. dvě třetiny hlasů všech akcionářů, tři čtvrtiny hlasů přítomných akcionářů, 90 % hlasů všech akcionářů).

Rozhodnutí vyžadující vyšší než prostou většinu přítomných akcionářů, musí být obvykle ověřena notářem a uvedena v notářském zápisu.

V případech, kdy valná hromada nenaplní kvorum pro usnášení, nelze jinak než prostřednictvím představenstva správní rady (v závislosti na struktuře akciové společnosti) svolat valnou hromadu „náhradní“. Na náhradní valnou hromadu se při jejím zasedání nevztahuje nutnost naplnit potřebné kvorum řádné valné hromady a je schopna se usnášet bez ohledu na něj, pokud stanovy neupravují tento postup jinak.

⁴⁵ § 416 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

3.4.4 Namítání neplatnosti

Ačkoli ZOK upravuje obchodní společnosti poměrně podrobně, je stále *lex specialis* vůči NOZ, a obchodní společnosti jsou podkategorií spolku upraveného NOZ. Odkazy na úpravu spolku v ZOK jsou velmi kusé, nikoli však neexistující. Jedním z takových případů je úprava neplatnosti usnesení valné hromady.

Podle ZOK se může každý akcionář, člen představenstva nebo správní rady, člen dozorčí rady nebo likvidátor domáhat neplatnosti usnesení valné hromady podle ustanovení NOZ o neplatnosti usnesení přijatého orgánu spolku z důvodů jeho rozporu se zákonem nebo stanovami. Akcionář se může neplatnosti usnesení valné hromady domáhat pouze v případě, že proti takovému usnesení vznesl na valné hromadě protest. Novela do ustanovení § 424 odst. 1 ZOK výslovně zakomponovala, že protest musí být odůvodněný a výjimku tvoří pouze nepodání protestu ze závažného důvodu. Tím se přiklání k závěrům Nejvyššího soudu, který v předmětné otázce již v minulosti stanovisko vyslovil v usnesení ze dne 17. 12. 2019 ve věci sp. zn. 27 Cdo 787/2018: *„Uvede-li akcionář v protestu pouze to, že usnesení valné hromady je podle něj „v rozporu se zákonem, stanovami, zájmy společnosti a dobrými mravy, zejména z důvodu zneužití vlivu ovládající osoby na úkor minoritního akcionáře“, aniž by (byť stručně) uvedl konkrétní skutkové okolnosti, které tento rozpor způsobují, je obsah takového protestu neurčitý. Nelze-li obsah protestu zjistit ani výkladem, půjde o zdánlivé právní jednání, ke kterému se nepřihlíží.“*⁴⁶ Jak ostatně i zmiňuje komentář k ZOK *„Na akcionáře nelze klást přehnané požadavky, jde-li o odůvodnění protestu. Povinností akcionáře není specifikovat konkrétní zákonná ustanovení, jimž podle jeho názoru usnesení valné hromady (či proces jeho přijímání) odporuje (viz i důvodová zpráva k návrhu novely). K naplnění účelu protestu postačí, když akcionář stručně a výstižně uvede okolnosti, v nichž spatřuje rozpor...“*⁴⁷

Kromě výše uvedeného je pak důvodem neplatnosti usnesení valné hromady také porušení dobrých mravů.

⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 787/2018.

⁴⁷ ŠUK, Petr. § 424 [Protest]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 882–884, marg. č. 8.

4 Dualistický systém

4.1 Úvod

Dualistický systém představuje tradiční strukturu statutárního orgánu akciové společnosti v českém právu, která byla až do 1. 1. 2014 jediným možným modelem řízení akciové společnosti na našem území. Jak již vyplývá z názvu, podstatou struktury je zde oddělení výkonné a dohledové (kontrolní) role. Představenstvo akciové společnosti má za úkol obchodní vedení společnosti a dozorčí rada společnosti působí jako kontrolní orgán, dohlížející na fungování statutárního orgánu (představenstva) a činnosti celé společnosti. Oba orgány jsou blíže rozvedeny v následujících podkapitolách.

4.2 Představenstvo

4.2.1 Působnost statutárního orgánu

Představenstvo je řídicím (statutárním) orgánem akciové společnosti a je pověřeno řízením činnosti korporace, přičemž do jeho gesce spadají veškeré oblasti chodu společnosti (zejména obchodní vedení), které nejsou přiřčeny zákonem či stanovami do působnosti valné hromady nebo dozorčí rady. Představenstvo volí a odvolává valná hromada, ledaže je tato pravomoc stanovami svěřena do působnosti dozorčí rady. Výjimku z tohoto pravidla představují §§ 443 a 444 ZOK a nově také § 438a ZOK, podle kterého mohou stanovy určit, že s určitou akcií je spojeno právo jmenovat jednoho nebo více členů představenstva a takto jmenovaného člena odvolat, přičemž celkový počet takto jmenovaných členů představenstva nesmí být větší než počet členů představenstva volených valnou hromadou, resp. dozorčí radou, je-li tato pravomoc svěřena.

Výkon působnosti představenstva podléhá pokynům schváleným valnou hromadou, pokud jsou v souladu s právními předpisy a stanovami. § 435 odst. 3 ZOK nově umožňuje valné hromadě schvalovat zásady a pokyny představenstvu. Tato úprava reaguje na judikaturu Nejvyššího soudu, podle které je třeba odlišovat strategické a koncepční pokyny valné hromady (které jsou dovolené) od pokynů týkajících se obchodního vedení, které nejsou (až na výjimky) přípustné. Blíže viz

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 1993/2019, ze dne 11. 9. 2019. Je však stanoveno, že *nikdo není oprávněn udělovat představenstvu pokyny týkající se obchodního vedení*⁴⁸. Podle § 51 odst. 2 ZOK může člen představenstva či představenstvo požádat valnou hromadu o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení; tím ale není dotčena povinnost jednat s péčí řádného hospodáře.

4.2.2 Struktura statutárního orgánu

Akciová společnost má vždy 3členné představenstvo⁴⁹, pakliže stanovy společnosti neurčují jinak. Pro společnosti, které mají menší počet členů představenstva než 3 je ke zvážení, zda by nebyla vhodnější volba monistické struktury namísto dualistické (i s ohledem na změny, kterými monistická struktura prošla).⁵⁰ Představenstvo si do svého čela z řad svých členů volí předsedu⁵¹.

4.2.3 Způsob zastupování akciové společnosti navenek

Akciová společnost je členy představenstva zastoupena navenek a jednotliví členové tak činí v souladu se zakladatelským právním jednáním. V případě alespoň dvou členů představenstva lze spoléhat na zákonnou úpravu nebo lze způsob zastupování akciové společnosti upravit ve stanovách. Pakliže stanovy způsob zastupování akciové společnosti neupravují, zastupuje akciovou společnost ve všech záležitostech každý jednotlivý člen samostatně⁵². V opačném případě se vždy postupuje podle stanov, které v praxi často stanoví společné jednání více členů společně (např. ve formě předseda + člen, nebo člen + člen), přičemž k samostatnému jednání za akciovou společnost pak může dojít jen v případě, kdy je k takovému konkrétnímu jednání člen statutárního orgánu

⁴⁸ § 435 odst. 3 ZOK zák. č. 90/2012 Sb., *o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ § 439 odst. 1 ZOK.

⁵⁰ Pro úplnost lze doplnit, že podle § 194 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů nemohl počet členů představenstva klesnout pod 3, nejednalo-li se o jednočlennou společnost.

⁵¹ § 44 odst. 3 zák. č. 90/2012 Sb., *o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² § 164 odst. 1, 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

zmocněn⁵³. Způsob jednání za společností mohou třetí strany vstupující do právních vztahů s akciovou společností snadno ověřit v obchodním rejstříku, jehož povinnou součástí je vždy v sekci „statutární orgán“ uvedení „způsobu jednání“ za společností⁵⁴. Od 28. 02. 2017, kdy nastala účinnost zákona č. 460/2016 Sb., kterým se měnil NOZ, a další související zákony, došlo ke zpřesnění jednání vůči zaměstnancům následovně: *„Má-li právnická osoba s kolektivním statutárním orgánem zaměstnance, pověří jednoho člena statutárního orgánu právním jednáním vůči zaměstnancům; jinak tuto působnost vykonává předseda statutárního orgánu.“*⁵⁵

Procesní předpisy obsahují speciální úpravu jednání za právnické osoby s kolektivními orgány, která se obecně řídí pravidlem, že právnická osoba má být zásadně zastoupena v řízení pouze jednou osobou.⁵⁶

Pro úplnost lze doplnit, že dle judikatury Nejvyššího soudu představuje zastupování obchodní korporace členem statutárního orgánu zastoupení „sui generis“, tj, nejedná se o smluvní ani zákonné zastoupení.⁵⁷ Toto rozlišení je důležité v případě posuzování překročení zástupčího oprávnění a jeho schvalování.

4.2.4 Právnická osoba jako člen statutárního orgánu

Členem představenstva se může stát nejen fyzická osoba splňující nároky stanovené v ustanovení §152 NOZ, ale rovněž i osoba právnická. Zákonodárce nově přetvořil § 46 ZOK za účelem odstranění původních slabin a vytvořil tak *lex specialis*. Z příslušného ustanovení nově vyplývá povinnost bez zbytečného odkladu zmocnit pro zástup ve voleném orgánu pouze jednu fyzickou osobu splňující zákonné požadavky i předpoklady. Toto ustanovení tak přináší upřesnění sporného bodu, kterým bylo jmenování zástupce právnické osoby v případech, kdy měl právnickou osobu zastupovat člen vlastního statutárního orgánu, který

⁵³ § 164 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁴ § 25 odst. 1 písm. g) zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ § 164 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ Viz např. § 21 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Blíže viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, ze dne 23. 7. 2019.

mohl být rovněž právnickou osobou⁵⁸. Organizační struktura tak často byla netransparentní, v mnohých případech bylo téměř nemožné dohledat fyzické osoby stojící za řízením společností a tím i případně zajistit trestněprávní odpovědnost daných osob. Právní úprava v § 154 NOZ doposud aplikovaná na obchodní korporace rovněž výslovně nevylučovala možnost zastoupení více zástupci ve voleném orgánu obchodní korporace, přičemž zákon tuto možnost nevylučoval ani ve vztahu ke smluvním zástupcům. JUDr. Jan Lasák, Ph.D., LL.M., autor řady publikací zaměřených na problematiku obchodních korporací se k otázce vyslovil následovně „Dovozujeme proto, že právnická osoba (člen orgánu obchodní korporace) je oprávněna zmocnit více zmocněnců pro zastupování orgánu obchodní korporace, což je obdoba většího počtu členů statutárního orgánu, kteří právnickou osobu ve voleném orgánu obchodní korporace zastupují.“ JUDr. Lasák se však dále zabýval i praktickou stránkou věci, kdy usoudil, že „V konkrétním případě nicméně může vzniknout otázka, jak má obchodní korporace postupovat, když na jednání příslušného voleného orgánu přijdou dva nebo více takových zástupců s individuálním zástupčím oprávněním.“⁵⁹ Takové situace by byly velice problematické v případech, kdy by se jednotliví zástupci trávající na právu zastupovat, nebyli schopni dohodnout na jednotném postupu, nehledě na fakt, že by se tímto postupem zvýhodňovalo postavení právnické osoby před osobou fyzickou.

Inspiraci pro změnu zákonodárce našel mimo jiné u zahraničních právních úprav, které již nějakou dobu zamezují řetězení právnických osob jako členů statutárních orgánů, kdy příkladem může být článek 87 Small Business, Enterprise and Employment Act 2015⁶⁰, který až na výjimky stanovuje, že členem voleného orgánu může být pouze fyzická osoba. Od nové úpravy si v důvodové zprávě k příslušné Novele tvůrce právní normy slibuje, že „(j)sou zde upraveny mechanismy, které zajistí, že v případě každé právnické osoby, jako člena voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva, bude vždy dohledatelná

⁵⁸ § 154 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (2. část). *Obchodněprávní revue*, 2014, č. 1, s. 1-5.

⁶⁰ Legislation.gov.uk: Small Business, Enterprise and Employment Act 2015 [online]. [cit. 16.01.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/26/section/87/enacted/>.

*konkrétní fyzická osoba, která je oprávněna jménem obchodní korporace jednat a kterou je v případě potřeby možno hnát k odpovědnosti.*⁶¹.

Je potřeba zmínit i automatický zánik funkce právnické osob jako člena statutárního orgánu nedojde-li k nominaci a zápisu jejího zástupce do obchodního rejstříku do 3 měsíců od vzniku funkce. V praxi může toto ustanovení způsobovat potíže zejména v případech, kdy zástupcem právnické osoby bude určena zahraniční fyzická osoba. Není v praxi výjimkou, že opatření potřebných dokladů pro zápis takové osoby do obchodního rejstříku (zejména např. apostilovaný výpis z rejstříků trestů) trvá několik týdnů. Současně je nutné pamatovat na to, že v rámci předmětné 3měsíční lhůty doby musí řádně proběhnout řízení o zápisu změn do obchodního rejstříku, tj. nebude stačit podat návrh na zápis, ale zápis bude muset být proveden.

4.2.5 Délka funkčního období a smlouva o výkonu funkce člena statutárního orgánu

Další novinku účinnou od 1. 1. 2021 představuje prodloužení základní délky funkčního období členů statutárního orgánu v případech, kdy stanovy nebo smlouva o výkonu funkce délku funkčního období nekonkretizují. Nově místo dosavadního 1 roku činí funkční období 3 roky⁶².

S výkonem funkce se pojí změna důsledků vyvolaných neschválením smlouvy o výkonu funkce, která, jak nově určuje § 59 ZOK, nenabude účinnosti do doby, než ji schválí (včetně případných změn) nejvyšší orgán společnosti. Smlouvu je stále vždy nutné sjednat písemně. Ze stávající úpravy tak již nelze analogicky dovozovat relativní neplatnost smluv o výkonu funkce podle § 48 ZOK, která v praxi často činila problémy a k soudům se dostávaly zcela zbytečné spory.

⁶¹ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz.

⁶² § 439 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

4.2.6 Zasedání statutárního orgánu

K zajištění chodu a efektivnímu řízení společnosti je ze strany představenstva nutné se v pravidelných intervalech scházet. Perioda není zákonem upravena. Co však zákonodárce upravuje, je hlasování představenstva, kdy je jasně stanoveno, že v případě, kdy stanovy neurčují jinak, každému členovi představenstva náleží při hlasování 1 hlas⁶³, avšak v případě rovnosti hlasů při hlasování je hlas předsedy rozhodující⁶⁴. Povinným výstupem ze zasedání představenstva a hlasování, jehož nedílnou součástí je v podobě přílohy seznam přítomných, je zápis z jednání. Zde se obligátně jmenovitě uvádí konkrétní členové představenstva zdržující se hlasování či hlasující proti rozhodnutím. Členové, kteří hlasovali pro přijetí rozhodnutí, nemusí být v zápisu uvedeni, neboť platí vyvratitelná právní domněnka jejich hlasování pro přijetí rozhodnutí i bez uvedení v zápisu. Zápisy po vyhotovení podepisuje předsedající a zapisovatel.

4.2.7 Zákaz konkurence člena statutárního orgánu

V souvislosti se zajištěním řádného řízení společnosti je na místě zmínit prospěch plynoucí společnosti z netříštění pozornosti v řadách jejího vedení. Kdo si někdy zkusil být na vedoucí pozici ví, jak důležité je plné povědomí o dění a aspektech ovlivňujících řízenou jednotku. Společnosti je také potřeba chránit od možného zneužití obchodně citlivých informací členy statutárního orgánu v rámci konkurenční činnosti. Na takové aspekty myslel zákonodárce při tvorbě § 441 ZOK, ve kterém upravil zákaz konkurence u členů představenstva. Novela zákaz konkurence popsany v § 441 odst. 1 – 3 ZOK modifikovala za pomoci nového přidaného odstavce 4 do dispozitivní formy, kdy dala společností možnost změnou stanov upravit zákaz konkurence odlišně od prvních tří odstavců. Stanovy mohou jinak zakázaný výkon činnosti člena představenstva nejen dovolit, a tedy zúžit okruh zakázaných činností, ale rovněž mohou rozsah zakázaných činností rozšířit. Jak zmiňuje v komentáři k ZOK doc. JUDr. Ivana Štenglová, *„Stále je však třeba mít na paměti, že ani úplným vyloučením zákazu konkurence*

⁶³ § 440 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ Tamtéž v § 440 odst. 3.

*není dotčena povinnost člena představenstva jednat s péčí řádného hospodáře, stejně jako povinnost postupovat podle pravidel o střetu zájmů (srov. § 54 až 57). I při střetu zájmů musí člen představenstva vždy jednat v zájmu společnosti (srov. § 54 odst. 3) a s potřebnou loajalitou.*⁶⁵

4.2.8 Účetní závěrka, rozdělování a výplata zisku a jiných vlastních zdrojů společnosti

Jedním z důležitých úkolů představenstva v oblasti řízení společnosti je zajišťování řádného vedení účetnictví. Výstupy v podobě řádné, mimořádné, konsolidované či mezitímní účetní závěrky pak představenstvo předává ke schválení valné hromadě. Účetní závěrky mají věrně zrcadlit finanční situaci a hospodaření společnosti, společně s konkrétním přehledem o aktivech a pasivech. Byť se tato práce věnuje orgánům akciové společnosti, za zmínku stojí dvě podstatné změny, které přináší zákon č. 33/2020 Sb.

První novinka se týká zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, je účinná od 1. 1 2021 a může vést při nesplnění příslušné povinnosti v konečném důsledku až ke zrušení korporace z úřední povinnosti. Pakliže obchodní korporace nedoloží ani po uplynutí měsíční lhůty plynoucí od výzvy rejstříkového soudu k založení do sbírky listin řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku za nejméně 2 po sobě jdoucí účetní období, je v pravomoci rejstříkového soudu kromě udělení pořádkové pokuty až ve výši 100.000,00 Kč, po uplynutí přiměřené lhůty pro odstranění nedostatků zahájit i bez návrhu řízení o zrušení zapsané osoby s likvidací⁶⁶.

V souvislosti s účetními závěrkami je na místě zmínit i změny týkající se rozdělování a výplat zisku a jiných vlastních zdrojů. Od svého přijetí ZOK způsoboval určité výkladové nejasnosti ohledně rozdělování zisku a jiných vlastních zdrojů, přičemž některé nejasnosti následně řešil i Nejvyšší soud. Např. se jedná o usnesení⁶⁷ Nejvyššího soudu zn. 27 Cdo 3885/2017, ze dne

⁶⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana. § 441 [Zákaz konkurence]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al.. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 940, marg. č. 7.

⁶⁶ § 104 – 105a zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017.

27.03.2019, které mimo jiné potvrdilo, že řádná účetní závěrka zpracovaná za předchozí účetní období sloužit jako podklad pro rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku akciové společnosti až do konce následujícího účetního období. Závěry tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu byly přeneseny do § 34 odst. 1 ZOK.

Konkrétněji je nově specifikována i výše částky, která může být rozdělena mezi akcionáře, a tou je „*součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může kapitálová společnost nebo družstvo použít podle svého uvážení, snížený o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou*“⁶⁸

4.2.9 Odstoupení z funkce člena statutárního orgánu

K tématu statutárního orgánu dualistické struktury zůstávají poslední dva důležité body. Jeden z nich se pojí s rekodifikací odstoupení člena voleného orgánu z funkce, a to konkrétně § 59 ZOK. Dosavadní úprava se potýkala s výkladovými problémy a akciovým společnostem neposkytovala dostatečnou ochranu zajišťující přiměřený časový úsek na aktivní řešení změn ve struktuře při odstoupení člena statutárního orgánu ze své funkce.

Výkladové problémy způsobovala např. část ustanovení § 59 ZOK v úpravě účinné do 31. 12. 2020 ve znění, podle které nesměl člen voleného orgánu ze své funkce odstoupit „*v době, která je pro obchodní korporaci nevhodná.*“⁶⁹ Tuto podmínku zákonodárce zcela vypustil.

Zároveň došlo ke změně okamžiku, kdy k zániku funkce z důvodu odstoupení z funkce dojde. Již to není jeden měsíc od doručení oznámení o odstoupení příslušnému orgánu, který jej zvolil (nebylo-li na žádost odstupujícího stanovené datum jiné či zánik funkce jinak neurčovaly stanovy nebo smlouva o výkonu funkce). Současná právní úprava využila léty ozkoušeného ustanovení § 66 odst. 1 ObchZ⁷⁰ a § 59 odst. 1 ZOK odst. stanoví, že „*Výkon funkce končí*

⁶⁸ § 34 odst. 2 zák. č. 90/2012 Sb., *o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)*, ve znění účinném do 31. 12. 2020.

⁶⁹ Tamtéž v § 59 zák.

⁷⁰ § 66 zák. č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů.

dnem, kdy odstoupení projednal nebo měl projednat orgán, který ho zvolil, nestanoví-li společenská smlouva, že postačí, projednal-li je nebo měl projednat orgán, jehož je členem. Příslušný orgán je povinen projednat odstoupení bez zbytečného odkladu, nejpozději však na nejbližším zasedání poté, co bylo odstoupení obchodní korporaci doručeno.“ Tímto zákonodárce zajišťuje vyšší ochranu zájmů akciové společnosti, která získá čas např. na svolání valné hromady k doplnění chybějících členů. V praxi zajisté napomůže, že tato změna je v souladu s rozhodovací praxí Nejvyššího soudu v ČR, kdy jako příklad lze zmínit rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. února 2009, sp. zn. 29 Cdo 2863/2008 ve věci způsobu oznámení odstoupení z funkce člena dozorčí rady akciové společnosti, jež uvedl „*Předáním oznámení o odstoupení z funkce člena dozorčí rady předsedovi představenstva akciové společnosti je oznámení doručeno společnosti. Doručením oznámení o odstoupení společnosti nastávají účinky oznámení odstoupení příslušnému orgánu společnosti, tedy vzniká povinnost příslušného orgánu společnosti projednat odstoupení na nejbližším zasedání poté, co se o odstoupení dověděl. Výkon funkce končí dnem, kdy bylo odstoupení projednáno nebo mělo být projednáno příslušným orgánem.*“⁷¹. V praxi však mohou nastat komplikace pro odstoupivšího člena představenstva, pokud dojde k zasedání valné hromady až po delším časovém období a on bude muset i nadále funkci vykonávat.

Novela připouští i odlišnou úpravu odstoupení z funkce člena voleného orgánu, takovou je však nutno zapracovat do stanov společnosti.

4.2.10 Zvláštní povinnosti člena statutárního orgánu při úpadku

V závěru zbývá shrnout zvláštní povinnosti, které nově vyplývají z právní úpravy⁷² členům statutárního orgánu při úpadku společnosti, a které zásadně přetváří dosavadní soustavně kritizované ručení člena statutárního orgánu do podoby žaloby na doplnění pasiv, čímž zavádí institut jediného řízení rozhodného pro vyvození důsledků plynoucích směrem k jednotlivým členům orgánu za porušení povinností. Achillovou patou úpravy účinné do 31. 12. 2020 byla nejen

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2863/2008.

⁷² §§ 62, 66 a 68 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném do 31. 12. 2020.

nutnost posoudit v samostatných zvláštních řízeních porušení povinností vyplývajících z funkce, ale i úprava dne rozhodného pro zpětné vypočtení dvouleté lhůty, kterým byl den nabytí právní moci rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku. To poskytovalo prostor pro vykonstruování překážek v průběhu řízení a umělé zkrácení období, za které musel člen orgánu získaný prospěch vrátet. Osobní působnost právní normy se zúžila ze členů všech volených orgánů akciové společnosti na členy statutárních orgánů, tedy např. nelze aplikovat na členy dozorčí rady, ale nově se s účinností § 69 povinnost vztahuje rovněž i na fyzické osoby zastupující právnické osoby, které působí/působily jako člen statutárního orgánu, dále pak se ustanovení vztahují i na bývalé členy statutárního orgánu či osoby v obdobném postavení a na tzv. faktické a stínové vedoucí, přičemž faktickým (stínovým) vedoucím je v tomto kontextu myšlen kohokoliv, kdo se fakticky v postavení člena statutárního orgánu nachází, avšak členem takového orgánu není. K plnému naplnění dispozice právní normy, a tedy i uložení možných sankcí členovi statutárního orgánu, je zde třeba splnit tři základní předpoklady, kterými jsou

- i. podání příslušného návrhu prostřednictvím insolvenčního správce obchodní korporace;
- ii. rozhodnutí insolvenčního soudu ve věci úpadku obchodní korporace a o způsobu jeho řešení⁷³; a
- iii. přispění člena statutárního orgánu k úpadku společnosti svým jednáním. Jednání člena statutárního orgánu musí představovat porušení jeho povinností, tj. zejména povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře. Z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (např. rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 3770/2016, ze dne 19. 7. 2018, které stanoví, že *„bylo-li určité rozhodnutí přijato statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným korektně, tj. v zájmu společnosti, s patřičnou pečlivostí a s potřebnými znalostmi, není z pohledu péče řádného hospodáře významné, zda bylo pro společnost výhodné, nevýhodné či zda jí přivodilo újmu. Výhodnost*

⁷³ § 136, 148 a násl. zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

*takového rozhodnutí pro společnost nelze hodnotit ex post.*⁷⁴ vyplývá, že nelze postihnout člena orgánu společnosti jen z toho důvodu, že společnost, jejíž statutárního orgánu byl součástí, skončila v úpadku.

Uplatnění principu proporcionality mírní na první pohled velmi přísně vypadající sankce tím, že stanovuje soudu povinnost přihlížet k míře závažnosti pochybení, jeho okolnostem, tíze příspěví člena orgánu k úpadku společnosti a případně jeho majetkovým poměrům, čímž dává do rukou nástroj ke spravedlivé výměře trestu. A jaké jsou tedy konkrétní sankce, které mohou být členovi orgánu uloženy?

- a) Povinnost vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce, dále pak případného jiného prospěchu obdrženého od společnosti, které se může vázat na období až 2 roky před zahájením insolvenčního řízení. V případě neschopnosti prospěch vydat (např. člen statutárního orgánu mohl využívat služební automobil a telefon), bude požadována náhrada v penězích.
- b) V případě prohlášení konkursu je v gesci soudu případně naříditi povinnost člena *poskytnout do majetkové podstaty plnění až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku obchodní korporace*⁷⁵.

Smyslem zpřísnění úpravy je ochrana věřitelů akciových společností v úpadku, kteří se často nemohli domoci splacení pohledávek. Výjimkou v praxi nebyla laxnost členů orgánu k přijetí nutných opatření k odvrácení úpadku společností a následné účelné oddalování řízení, z jehož rozhodnutí plynuly důsledky pro porušení péče řádného hospodáře, čímž se často v mezích poskytnutým zákonem hrozícím sankcím podařilo vyhnout. Zákonodárce si od Novelu slibuje důslednější péči řídicích orgánů o svěřené společnosti.

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3770/2016.

⁷⁵ § 66 odst. 1 písm. b) zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

4.3 Dozorčí rada

4.3.1 Působnost dozorčí rady

Dozorčí rada je povinným orgánem akciových společností s dualistickou strukturou. Působí jako dohledový (dozorčí) orgán, který má za úkol dohlížet na řízení akciové společnosti představenstvem a na činnost akciové společnosti. Stejně jako představenstvo akciové společnosti, tak i dozorčí rada je vázána při své činnosti pokyny a zásadami schválenými valnou hromadou (s výjimkou nesouladu těchto pokynů či zásad se zákonem či stanovami).

Dozorčí radě je zákonem přidělena pravomoc nahlížet do účetnictví akciové společnosti a kontrolovat doklady a záznamy související s činností společnosti, aby bylo možné dostat zákonem vymezené působnosti dozorčí rady⁷⁶.

V předchozí kapitole bylo popsáno, že zajišťování řádného vedení účetnictví, včetně výstupů v podobě řádné, mimořádné, konsolidované či mezitímní účetní závěrky je společně s rozhodnutím o vyplacení zisku a jiných vlastních zdrojů v působnosti představenstva. Dozorčí rada tuto činnost doplňuje o kontrolní fázi, kdy účetní závěrky a návrhy na rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů, případně pak úhradu ztráty, přezkoumává.

V průběhu valných hromad pak následně pověřený člen dozorčí rady seznamuje valnou hromadu s výsledky činnosti tohoto kontrolního orgánu. Vzhledem důležitosti funkce dozorčí rady ZOK stanovuje, že v průběhu valné hromady musí být udělen prostor pro vyjádření členovi dozorčí rady, kdykoli je o to požádáno⁷⁷. Rozhodnutí valné hromady tak následně závisí nejen na zprávách podaných statutárním orgánem, ale rovněž předložených vyjádřeních ze strany dozorčí rady jakožto dohledového orgánu⁷⁸.

Kromě jiného pak má dozorčí rada speciální úlohu v případech, kdy akciová společnost nemá zvolené představenstvo, případně zvolené představenstvo v delším časovém rámci neplní řádně své povinnosti. V situacích, kdy valnou

⁷⁶ § 447 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁷ Tamtéž v § 449 odst. 1.

⁷⁸ Tamtéž v § 447 odst. 3.

hromadu nesvolá ani jeden z členů představenstva nebo vyžadují-li to zájmy společnosti, má dozorčí rada nebo kterýkoli její člen za úkol valnou hromadu svolat a navrhnout potřebná opatření⁷⁹.

4.3.2 Struktura dozorčí rady

Členové dozorčí rady jsou do funkce voleni a odvoláváni valnou hromadou⁸⁰ se dvěma výjimkami, které jsou shrnuty níže. V čele stejně jako u představenstva stojí na základě aplikace znění § 44 odst. 3 ZOK předseda, který je volen samotnou dozorčí radou.

ZOK u člena dozorčí rady výslovně zakazuje souběh funkce člena dozorčí rady s výkonem funkce člena představenstva nebo osoby, které bylo podle zápisu v obchodním rejstříku přiděleno oprávnění jednat za společnost.

První novinkou proti předcházející úpravě je stejně jako u člena představenstva jmenování člena dozorčí rady přímo prostřednictvím některého z akcionářů podle § 448b ZOK. Tuto pravomoc je nutné do rukou akcionářů svěřit úpravou stanov.

V případě členů dozorčí rady hraje roli počet zaměstnanců v pracovním poměru dané akciové společnosti. Standardně má dozorčí rada 3 členy, pakliže stanovy společnosti či zákon neudávají jinak.

§ 448 odst. 1, 2 ZOK svěřuje volbu 1/3 členů dozorčí rady do rukou zaměstnanců v situaci, kdy má akciová společnost více než 500 zaměstnanců v pracovním poměru v první den účetního období, v němž má být do funkce ustanoven člen dozorčí rady. S tímto souvisí logický požadavek na to, aby počet členů dozorčí rady byl dělitelný třemi, což zákonodárce explicitně stanovil i v zákoně. Od této částečně dispozitivní úpravy se lze odchýlit prostřednictvím individuální úpravy stanov následujícím způsobem:

⁷⁹ § 404 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ Tamtéž v § 448, § 448a a § 448b.

- stanovy mohou stanovit, že zaměstnanci mohou volit vyšší počet členů dozorčí rady s omezením, že počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci nesmí být nadpoloviční⁸¹;
- stanovy mohou také stanovit, že zaměstnancům vznikne právo na volbu členů dozorčí rady i v případě, když bude mít akciová společnost menší počet zaměstnanců, než je 500.

Stávající úprava tak po znovuzavedeném aktivním volebním právu zaměstnanců v pracovním poměru, které bylo již účinné po předchozí novele ZOK provedené zákonem č. 458/2016 Sb.⁸², nově od 1. 1. 2021 zavádí v dualistické struktuře přímou zaměstnaneckou participaci ve smyslu pasivního volebního práva, tj. pouze stávající zaměstnanci akciové společnosti mohou být voleni do funkce členů dozorčí rady. Jak zmiňuje i důvodová zpráva⁸³ k Novele, změny v mnohém zrcadlí úpravu v ObchZ, kde se zákonodárce ve velké míře inspiroval ustanovením § 200 ObchZ a odůvodňuje svůj krok tím, že *„(s)myslem kodeterminace je umožnit právě zaměstnancům ovlivnit kontrolní mechanismy ve společnosti a využít u toho svých zkušeností s chodem společnosti. Potřebné znalosti a zkušenosti s fungováním společnosti mají pouze zaměstnanci společnosti, nikoli třetí osoby.“*⁸⁴. I proto se klade důraz na vázanost aktivního i pasivního volebního práva na trvání zaměstnaneckého poměru, kterému se výslovně stanovuje jediná možná odchylka, kterou zároveň akciová společnost musí připustit ve stanovách, a tou je setrvání ve funkci po odchodu zaměstnance do důchodu⁸⁵.

⁸¹ § 448 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁸² Čl. I odst. 1 a 2 zák. č. 458/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁸³ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz.

⁸⁴ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz.

⁸⁵ § 448a zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

Nedílnou součástí rozvržení vnitřní struktury dozorčí rady je pak určení člena dozorčí rady, do jehož působnosti případně zastupování společnost v řízení před soudy a jinými orgány proti členu představenstva⁸⁶.

4.3.3 Právnícká osoba jako člen dozorčí rady

Právnícké osoby jakožto člena orgánu dozorčí rady se dotkly stejné úpravy jako člena statutárního orgánu⁸⁷. Tedy i v případě dozorčí rady musí každá právnícká osoba, která je zvolena do funkce, před zápisem do obchodního rejstříku za sebe zmocnit vybranou fyzickou osobu, splňující zákonné požadavky a předpoklady, které jsou stanoveny pro výkon této funkce. Tato fyzická osoba pak právníckou osobu v orgánu zastupuje. Zástupce právnícké osoby je nutné zapsat současně s právníckou osobou do obchodního rejstříku, přičemž tento úkon lze provést v nejzazší lhůtě 3 měsíců od vzniku funkce, jinak dochází k zániku funkce člena dozorčí rady právnícké osoby. Blíže také čl. 4.2.4 výše.

4.3.4 Délka funkčního období a smlouva o výkonu funkce člena dozorčí rady

I v případě dozorčí rady zákonodárce prodloužil délku funkčního období v situaci, kdy není její délka sjednána ve smlouvě o výkonu funkce či ji nemění stanovy společnosti, a to na délku 3 roky z dřívějšího 1 roku⁸⁸. Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole, člen dozorčí rady volený zaměstnanci může dokončit své funkční období i přes případné ukončení pracovního poměru v akciové společnosti z důvodu odchodu do důchodu, stanoví-li tak stanovy.

Jelikož je dozorčí rada voleným orgánem, vztahuje se na smlouvy o výkonu funkce povinnost schválit takovou smlouvu či její změny nejvyšším orgánem společnosti, tedy valnou hromadou. Smlouva bez provedení tohoto schválení nenabývá účinnosti. Odměňování za výkon funkce člena dozorčího orgánu zůstalo beze změny, tj. v případě, kdy není odměňování za výkon funkce člena dozorčí

⁸⁶ § 447 odst. 4 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁷ Tamtéž v § 46 odst. 3, 6, 7 a 8.

⁸⁸ Tamtéž v § 448 odst. 3.

rady dojednáno ve smlouvě o výkonu funkce, má se za to, že funkce je vykonávána bezplatně⁸⁹.

4.3.5 Zasedání dozorčí rady

Členové dozorčí se schází v pravidelných či méně pravidelných intervalech, kde projednávají agendu spojenou s působností svého orgánu. Stejně jako u statutárního orgánu, i v případě zasedání dozorčí rady⁹⁰, je ze zasedání pořizován zápis, jehož nedílnou součástí je seznam přítomných. V případě hlasování má každý člen dozorčí rady 1 hlas a rozhoduje se většinovým počtem hlasů, pokud stanovy neupravují poměr potřebných hlasů pro schválení rozhodnutí. I zde platí ustanovení § 44 odst. 3 ZOK a v případě rovnosti hlasů je rozhodující hlas předsedy dozorčí rady, pakliže stanovy nestanoví jinak. O rozhodnutí se uvede záznam do zápisu, kam se, stejně jako u zasedání statutárního orgánu, nemusí uvádět jmenovitý seznam přítomných členů, kteří hlasovali pro přijetí rozhodnutí. Rozdílem oproti představenstvu je zde zákonem stanovená právo členů uvést na požádání svá stanoviska do zápisu.

4.3.6 Zákaz konkurence člena dozorčí rady

Zákaz konkurence člena dozorčí rady orgánu doznal od 1. 1. 2021 změn. Ustanovení § 452 ZOK, které v praxi činilo řadu problémů, bylo ze zákona zcela vypuštěno. Jedním z problémů § 452 ZOK byla v jeho odst. 3 uvedená možnost ve stanovách či rozhodnutí valné hromady určit další omezení konkurenčního jednání. Ohledně výkladu slova „omezení“ nemohla odborná veřejnost najít shodu. Nebylo totiž jasné, jestli mohla valná hromada zákaz konkurence úpravou stanov zúžit či zcela vyloučit. Rovněž lhůta, kterou zákonodárce v odst. 1 předmětného ustanovení stanovil valné hromadě pro svolání, projednání a případné vyslovení nesouhlasu s konkurenční činností, v délce jednoho měsíce od upozornění na konkurenční stav, byla od počátku pro řadu akciových společností problematická až nereálně splnitelná. S ohledem na tyto problémy byl § 452 ZOK zrušen a nově

⁸⁹ § 59 odst. 3 zák. č. 90/2012 Sb., *o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)*, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁰ Tamtéž v § 450.

přibyl § 451 odst. 4 ZOK, který dává akciové společnosti možnost individuálně upravit zákaz konkurence prostřednictvím stanov.

4.3.7 Odstoupení z funkce člena dozorčí rady

Odstoupení člena dozorčí rady z funkce je upraveno, stejně jako v případě představenstva, v § 58 ZOK, který je v podrobnostech rozveden v kapitole 4.2.9 výše. Ustanovení § 58 ZOK se nevztahuje pouze na členy dozorčí rady volené valnou hromadou, ale i na ostatní členy volené zaměstnanci nebo akcionáři.

5 Monistický systém

5.1 Úvod

Monistický systém byl do českého právního řádu zaveden s účinností ZOK, tedy od 1. ledna 2014. Jednalo se o velkou novinku, která měla z cíl přiblížit českou právní úpravu akciové společnosti zahraničním právním úpravám, ve kterých již monistický systém využíván byl. Ostatně i v českém právním řádu se šlo s monistickým systémem setkat v evropské společnosti a evropské družstevní společnosti. Inspirací při tvorbě monistického systému byly zejména právní řády francouzské, švýcarské, italské nebo nizozemské. Ač se zákonodárce v dobré víře snažil přiblížit okolním státům, od kterých bral inspiraci, vytvořil s monistickou strukturou spíše problémovou a hojně diskutovanou úpravu. Nejednalo se tedy o monistické pojetí systému tak, jak byste ho očekávali i v souladu s jazykovým významem, ale o jakýsi hybridní konstrukt lavírující mezi monistickou a dualistickou strukturou. Nyní se po sedmi letech se dočkal ZOK kýžené novelizace a s ním přišla úprava monistického systému, ve které zákonodárce upravil řadu výkladových nesrovnalostí, které v praxi způsobovaly mnohým vrásky.

5.2 Zrušení institutu statutárního ředitele

5.2.1 Zánik funkce statutárního ředitele

Zásadní změnou ve smyslu úpravy monistické struktury je zrušení pozice statutárního ředitele, přičemž k zániku funkce statutárního ředitele došlo ze zákona.

Od 1. 1. 2021 byla tak právní úprava uvedena do souladu s lingvistickým významem slov „dualistický“ a „monistický“, přičemž dualistickou strukturu tvoří i nadále dva orgány (představenstvo a dozorčí rada) a monistickou strukturu tvoří již jen jeden orgán, kterým je správní rada. Do 31. 12. 2020 představoval statutární ředitel v rámci monistické struktury ekvivalent představenstva u struktury dualistické. Správní rada, předseda správní rady nebo jiný orgán s obdobnou kontrolní působností pak byl v rovnocenném postavení jako dozorčí rada u dualistické struktury.

Zákonodárce původně místo konkrétní úpravy práv a povinností jednotlivých členů, použil v § 456 odst. 1 a 2 ZOK (ve znění účinném do 31. 12. 2020)⁹¹ následující odkaz na úpravu dualistické struktury:

„(1) Kde se v tomto zákoně stanoví o představenstvu, rozumí se tím podle okolností statutární ředitel nebo jiný orgán společnosti, který má obdobnou působnost.

(2) Kde se v tomto zákoně stanoví o dozorčí radě, rozumí se tím podle okolností správní rada nebo předseda správní rady anebo jiný orgán s obdobnou kontrolní působností.“

Úprava monistické struktury, která měla být jakýmsi zjednodušením pro řadu akciových společností, se stala s ohledem na nutnost v zásadě stále vytvářet samostatný statutární a dozorčí orgán jako u dualistické struktury pro akciové společnosti neatraktivní a v praxi málo využívanou.

Mnohdy také bylo nemožné jednoznačně určit, která z ustanovení aplikovatelná na dualistickou strukturu mohou být použita i v monistickém systému. Odkazovací forma úpravy se tak ukázala být značně nedostatečnou. Mezi časté kritiky se řadí již zmiňovaní odborníci na téma obchodních korporací, Prof. JUDr. Jan Dědič a JUDr. Jan Lasák, Ph.D., LL.M. Jak zmiňuje i II. vydání komentáře k ZOK od vydavatele C. H. Beck, „jde snad o nejvíce diskutované téma rekodifikace práva obchodních korporací a názory na ně se velice liší, a to i mezi členy autorského kolektivu.“⁹² Odbornou diskuzi měl pak na svědomí společný článek obou odborníků napsaný pro Obchodněprávní revue s názvem „Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otázky“⁹³

Dlouhé volání po zrušení koncepce úpravy monistické struktury, jak ji známe do konce roku 2020, tak bylo po sedmi letech vyslyšeno a s účinností od

⁹¹ § 456 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném do 31. 12. 2020.

⁹² ŠTENGLOVÁ, Ivana a Bohumil HAVEL. § 456 [Převzetí úpravy]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al.. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 811, marg. č. 6.

⁹³ DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*, 2013, č. 3, s. 65-71 a DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otázky (2. část). *Obchodněprávní revue*, 2013, č. 4, s. 97-105.

1. 1. 2021 došlo k zániku funkce statutárního ředitele, přičemž působnost vyplývající z jeho funkce přešla plynule na správní radu, která se stala jediným povinně voleným orgánem akciové společnosti s monistickou strukturou a výslovně bylo do zákona doplněno, že se jedná o statutární orgán, kterému přísluší obchodní vedení a dohled nad činností společnosti⁹⁴. Česká úprava se tak přibližuje tradičnímu konceptu monistické struktury, jak je známa v zahraničí, ale neimplementuje v některých zahraničních úpravách standardní dělení členů na členy výkonné (executive members), kteří mívají na starosti každodenní chod společnosti, a na členy nevýkonné (non-executive members), jejichž pravomocí bývá zejména kontrolní činnost.

5.2.2 Automatický zánik smlouvy o výkonu funkce statutárního ředitele

Dalším praktickým problémem spojeným s automatickým zánikem institutu statutárního ředitele je i automatický zánik smluv spojených s výkonem této funkce.

Řada akciových společností, ve kterých zastávala pozici statutárního ředitele a předsedy správní rady tatáž osoba, měla od počátku roku 2021 na stole důležitý úkol, kterým bylo schválení změn ve smlouvách o výkonu funkce předsedy správní rady. Původní smlouvy o výkonu funkce byly totiž často řešeny tak, že odměňování bylo stanoveno pouze v jedné smlouvě, kterou vzhledem k působnosti pozice byla obvykle právě smlouva o výkonu funkce statutárního ředitele. Ač tedy smlouvy o výkonu funkce předsedy správní rady zůstaly zachovány, nebylo výjimkou, že neobsahovaly ujednání o odměně a bylo nutné tento nedostatek co nejrychleji napravit, jelikož, jak je rozvedeno v předcházejících kapitolách, v případech, kdy není odměňování ve smlouvě o výkonu funkce sjednáno písemně a posvěceno nejvyšším orgánem společnosti, tedy valnou hromadou, má se za to, že výkon funkce je bezplatný.

5.2.3 Změna zápisu v obchodním rejstříku a lhůta pro úpravu stanov

V souvislosti s účinností Novely byli k 1. lednu 2021 z obchodního rejstříku automaticky vymazáni všichni statutární ředitelé akciových společností. To v praxi

⁹⁴ § 456 odst. 1, 2 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

způsobilo řadu komplikací společností, jejichž bývalým statutárním ředitelům Ministerstvo vnitra zneplatnilo přístupové údaje do datové schránky. Jelikož pak společnosti musely splnit řadu oznamovacích povinností směrem např. k zdravotním pojišťovnám, České správě sociálního zabezpečení či bankovním institucím, nezbývalo jim než ve zrychleném procesu získat údaje nové, aby byly dodrženy smluvně či zákonem dané lhůty pro ohlášení.

Přechodná ustanovení uvedená v čl. II Novelu, stanovují akciovým společnostem povinnost ve lhůtě jednoho roku upravit stanovy tak, aby korespondovaly s aktuálně účinnou Novelou, vypustit z nich veškerá ujednání, která jsou v rozporu se současně platnou legislativou a založit aktualizované a schválené nové znění stanov do sbírky listin. Vedle toto veškerá ujednání stanov, která byla v rozporu s novou úpravou, pozbyla závaznosti ve stejný den, ve který nabyla účinnosti Novela.

5.3 Správní rada

5.3.1 Působnost statutárního orgánu

Správní rada má jako jeden z hlavních úkolů obchodní vedení akciové společnosti a společně s ním vykonávat dozorovou činnost nad chodem akciové společnosti. Souběžně s tím je úkolem správní rady, stejně jako v případě představenstva akciové společnosti v dualistické struktuře, zajištění řádného vedení účetnictví a v souvislosti s vedením účetnictví rovněž předkládání účetních závěrek nejvyššímu orgánu společnosti ke schválení, na základě čehož lze v souladu se zákonem a stanovami řešit rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů, případně pak zjištěnou úhradu ztráty.

Kromě standardního vymezení působnosti správní rady, jako statutárního orgánu, přibylo nově v § 456 odst. 4 ZOK výslovné určení, že zákonem svěřenou působnost správní rady nelze delegovat na osoby odlišné od členů správní rady a zároveň si mezi sebou nemohou členové správní rady dělit činnosti dle svého profesního či odborného zaměření (což je do určité míry možné v případě představenstva, jak plyne z § 156 odst. 2 NOZ). V tomto případě se nejedná o zásadní změnu, jelikož tyto závěry byly dovozovány výkladem, ale zákonodárce měl za vhodné zákaz specificky zakotvit v textu zákona.

5.3.2 Struktura statutárního orgánu

Každá akciová společnost může volbu členů správní rady upravit stanovami. Pokud stanovy volbu neupravují, pak členy správní rady volí a odvolává nejvyšší orgán společnosti, tedy valná hromada. Společnost může ve stanovách rovněž přiznat právo jmenovat jednoho či více členů správní rady akcionářům, kteří pak takto volené členy správní rady mohou rovněž odvolávat. Na postup volby a odvolání členů správní rady akcionářem se obdobně použije právní úprava vztahující se na členy dozorčí rady uvedená v § 448b ZOK.

Původní návrh Novely navrhoval v § 457 odst. 1 ZOK akciovým společnostem striktní podmínky, co se počtu členů správní rady týče: *„Neurčí-li stanovy vyšší počet členů, má správní rada 3 členy. V jednočlenné společnosti mohou stanovy určit i nižší počet členů.“*⁹⁵ Nakonec byl odsouhlasen pozměňovací návrh, který zakotvil možností stanovami upravit počet členů správní rady na nižší než 3 ve všech případech.

Stejně pak jako u představenstva a dozorčí rady, volí členové správní rady do svého čela předsedu na základě § 44 odst. 3. ZOK z řad svých členů.

Akciové společnosti založené před 1. 1. 2021 mají povinnost uvést do souladu dvě stanovy s § 457 odst. 1 ZOK, a to nejpozději v den konání volby nových členů správní rady nebo při první změně počtu členů správní rady ve stanovách⁹⁶.

5.3.3 Způsob zastupování akciové společnosti navenek

Pro mnohé akciové společnosti bylo překvapením, že obchodní rejstřík automaticky vymazal z obchodního rejstříku zápisy týkající se statutárního ředitele, a mnohé z nich se potýkaly s určením, kdo je oprávněn tato akciové společnosti zastupovat. S účinností Novely také všem statutárním ředitelům zaniklo oprávnění jednat za akciovou společnost, pokud nebyli zároveň členy

⁹⁵ Psp.cz: Sněmovní tisk 207/0, Novela z. o obchodních korporacích - EU2015 [online]. [cit. 10.01.2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=207&CT1=0/>.

⁹⁶ Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, Čl. II

správní rady. Problémy mohlo způsobovat, pokud při jednání za akciovou společnost bývalý statutární ředitel uváděl, že jedná z pozice statutárního ředitele nikoliv člena správní rady.

Stejně jako v případě představenstva, není jednání za akciovou společnost správní radou upraveno v ZOK, ale v § 164 odst. 1 a 2 NOZ. Každý člen správní rady tak může zastupovat akciovou společnost ve všech záležitostech samostatně, nestanoví-li stanovy jinak.

Obdobně pro správní radu platí i další aspekty zastupování shrnuté v kapitole 4.2.3 týkající se představenstva.

5.3.4 Právnícká osoba jako člen statutárního orgánu

Členem správní rady, a to i jednočlenné, může být jak fyzická osoba, tak i právnícká osoba. Předcházející úprava monistické struktury, účinná do 31. prosince 2020, byla ve vztahu k právníckým osobám jako členům voleného orgánu přísnější a zakazovala působnost právnícké osoby na postu předsedy správní rady i statutárního ředitele.

Současná úprava účinná od 1. 1. 2021 sjednocuje v § 46 ZOK působení právnícké osoby ve voleném orgánu pro všechny kapitálové společnosti a jejich volené orgány stejně a povoluje zápis právnícké osoby jako člena správní rady pod podmínkou zmocnění jediné fyzické osoby splňující předpoklady a požadavky pro výkon funkce. Tento zástupce musí být zvolen bez zbytečného odkladu a následně zapsán do obchodního rejstříku do tří měsíců od vzniku funkce právnícké osoby jakožto člena správní rady. Bez zápisu zmocněnce do obchodního rejstříku v zákonné době její funkce zaniká.

Další aspekty členství právnícké osoby ve volených orgánech jsou rozvedeny v kapitolách 4.2.4 a 4.3.3 a plně se uplatní i na správní radu. V kontextu správní rady je vhodné zmínit, že již předcházející úprava částečně myslela na nutnost zabezpečit, aby v případě právnícké osoby jako člena správní rady byla dohledatelná alespoň jedna fyzická osoba. Dualistická struktura dohnala tento nedostatek až pomocí Novely.

5.3.5 Délka funkčního období a smlouva o výkonu funkce

Stejně jako u volených orgánů akciové společnosti s dualistickou strukturou, i v případě správní rady nastala změna v délce funkčního období pro ty členy správní rady, kteří nemají upravenou délku funkčního období ve smlouvě o výkonu funkce a nebo délka funkce není uvedena ve stanovách. Nově tak zákonná standardní délka z funkčního období činí roky 3 namísto předchozího 1 roku⁹⁷.

I v případě správní rady se aplikuje § 59 ZOK, podle kterého musí smlouvu o výkonu funkce schválit nejvyšší orgán společnosti, jinak nenabývá účinnosti. Pakliže má být výkon funkce vykonáván za odměnu, je třeba výši odměny sjednat ve smlouvě o výkonu funkce, jinak se výkon funkce stává bezplatným⁹⁸.

Jak již bylo uvedeno výše, další významnou změnou, která postihla správní radu, je automatický zánik smluv o výkonu funkce statutárního ředitele. S tímto zánikem se musely akciové společnosti vyrovnat a promítnout specifická ujednání v těchto smlouvě (např. co se odměňování či délky funkčního období týče) např. směrem k předsedovi správní rady, pokud funkce do té doby kumulativně nezastávala jedna osoba. V případech, kdy funkce zastávala jedna osoba i tak bylo nutné revidovat smlouvy o výkonu funkce minimálně ve vztahu k odměňování, jelikož vyšší odměna za výkon funkce se častěji pojila právě s pozicí statutárního ředitele.

5.3.6 Zasedání statutárního orgánu

Stejně jako členové volených orgánů u dualistickému systému, i členové správní rady se s pravidelností, méně či více častou, schází k projednání záležitostí podstatných pro chod akciové společnosti. Ustanovení § 461 odst. 1 – 3 ZOK upravují společně s § 44 odst. 3 ZOK, který je společný pro všechny kolektivní orgány, průběh zasedání a hlasování správní rady. Zákonodárce přenáší na jednání správní rady stejná pravidla jako na zasedání představenstva u dualistické struktury. Správní rada tak rovněž rozhoduje většinou

⁹⁷ § 457 odst. 2 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁸ § 59 odst. 3 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

hlasů přítomných členů, není-li stanovami určen vyšší počet. Nižší počet zákon stanovit nedovoluje. Průběh zasedání musí být rovněž zaznamenán v zápisu, který podepisuje předsedající a zapisovatel. V kontextu hlasování je stejně jako u statutárního i kontrolního orgánu dualistické struktury jmenovitě zapisováno, kdo ze členů hlasoval proti rozhodnutí nebo se zdržel hlasování. Bez rozdílu s představenstvem v dualistické struktuře zde zákonodárce vynechává výslovnou možnost uvést stanoviska do zápisu, kterou řeší pouze u dozorčí rady. Platí však, že v případě přijetí rozhodnutí, proti němuž člen správní rady hlasoval, může tento člen správní rady využít ustanovení § 157 odst. 1 NOZ a požádat o zaznamenání svého odchylného názoru do zápisu z jednání.

5.3.7 Zákaz konkurence statutárního orgánu

I v případě statutárního orgánu monistické struktury, konkrétně členů správní rady, zákonodárce vytvořil novou dispoziční úpravu zákazu konkurence a prostřednictvím § 459 odst. 4 ZOK umožnil akciovým společnostem ve stanovách individuálně upravit zakázané činnosti. Je zde tedy nejen možnost rozšíření zákazu o další okruhy, ale rovněž zúžení podmínek zákazu konkurence či jej úplně vyloučit.

Dřívější úprava zákazů konkurence řešila nepřímo prostřednictvím § 456 odst. 1 a 2 ZOK⁹⁹ a na členy správní rady a statutárního ředitele se aplikovala zákonná úprava zákazu konkurence u člena statutárního orgánu (statutární ředitel) nebo dozorčího orgánu (správní rada). Vzhledem k vypuštění předmětných odstavců ze stávající verze ZOK tak zákonodárce musel úpravu konkrétně řešit a pro přehlednost se přímo nabízelo využití stejné úpravy jako u dualistické struktury.

5.3.8 Rozdělování a výplata zisku a jiných vlastních zdrojů společnosti

Rekodifikace rozdělování a výplaty zisku a jiných vlastních zdrojů je přehledně rozvedena a popsána v kapitole 4.2.8. Jelikož zákonná úprava pro akciovou společnost s monistickou strukturou za v současnosti účinné úpravy

⁹⁹ § 456 odst. 1 a 2 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném do 31. 12. 2020.

není od té s dualistickou strukturou nijak odlišná, je na místě odkázat čtenáře pro přehlednost na již zmíněnou kapitolu.

5.3.9 Odstoupení z funkce člena statutárního orgánu

Odstoupení člena správní rady se řídí § 58 ZOK, který společně všem členům volených orgánů ustanovuje nový postup při odstoupení z funkce. Nově tedy platí, že působení ve funkci je završeno dnem, kdy odstoupení člena správní rady projednala nebo měla projednat valná hromada, pokud není stanovami upraveno, že volba členů správní rady náleží i některému z akcionářů. Stanovy mohou rovněž stanovit, že projednání odstoupení z funkce může učinit samotná správní rada. K projednání příslušným orgánem musí dojít bez zbytečného odkladu po obdržení rezignace, přičemž nejzazší lhůtou je nejbližší zasedání po doručení oznámení o odstoupení. V případě oznámení odstoupení v průběhu zasedání příslušného orgánu, skončí výkon funkce po uplynutí 2 měsíců, pokud se strany nedohodnou jinak. Zákonná úprava v § 58 odst. 3 ZOK myslí i na jednočlenné společnosti: *„Vykonává-li působnost valné hromady jediný společník, končí výkon funkce uplynutím 2 měsíců ode dne doručení oznámení odstoupení jedinému společníkovi, neschválí-li na žádost odstupujícího člena jiný okamžik zániku funkce.“*

Blíže k tématu také v kapitole 4.2.9 týkající se představenstva, na které se vztahuje stejná právní úprava.

5.3.10 Zvláštní povinnosti člena statutárního orgánu při úpadku

Nově zpřísněná úprava, která s větší mírou chrání věřitele akciových společností v úpadku se vztahuje i na správní radu, jakožto statutární orgán monistické struktury. Právě u akciových společností s malým počtem členů statutárního orgánu jsou důraznější ochrana věřitelů a přísnější následky plynoucí z nedůsledného řízení společnosti velmi důležité.

Podrobně je toto téma popsáno v kapitole 4.2.10, v níž uvedené informace a závěry se vzhledem k absenci odlišnosti úpravy pro monistickou strukturu oproti dualistické struktuře uplatní i na monistickou struktur.

6 Výbor pro audit

Vedle orgánů akciové společnosti upravených v ZOK, stanoví zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o auditorech“), že společnosti veřejného zájmu (ve smyslu § 1a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů), kterými mohou být i akciové společnosti, zřizují jako další orgán společnosti výbor pro audit (pokud se neuplatní výjimky podle §§ 44b a 44c zákona o auditorech).

Mezi společnosti veřejného zájmu patří mimo jiné banky, pojišťovny nebo zdravotní pojišťovny.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala jednotlivými orgány akciové společnosti. Jejím cílem bylo vymezit dílčí orgány, poukázat na specifické charakteristiky a kriticky zhodnotit změny provedené zákonodárcem při snaze o nápravu chyb přechozích úprav ZOK v komparaci s dalšími prameny práva či odbornou literaturou, a tím čtenáři v závěru poskytnout ucelený pohled na problematiku.

S přihlédnutím k tématu práce byl v úvodních dvou kapitolách podniknut rychlý exkurz do obecné tematiky akciových společností. Od něj se pak odvíjela každá další jednotlivá kapitola až po samotný závěr. Stěžejní kapitoly týkající se právě orgánů akciové společnosti byly systematicky členěny, což čtenáři poskytlo přehledný funkční celek.

Třetí kapitola představuje nejvyšší orgán společnosti, kterým je valná hromada. Hned v jejím úvodu byla popsána důležitá změna v působnosti valné hromady, do které nově ze zákona spadá rozhodování o jakékoliv změně stanov. Druhá podkapitola pak do hloubky rozebrala pořádání valné hromady, kde byl kladen důraz např. na změny ve lhůtách pro zveřejňování návrhů, protinávrhů a stanovisek a s tím spojená úprava rozhodného počátku běhu lhůty při stanovení lhůty pro doručení vyjádření akcionáře k pořadu valné hromady. Nedílnou součástí této kapitoly jsou samotní akcionáři a výkon jejich práv. Zde nelze přehlédnout rozšíření okruhu osob, které se mohou valné hromady účastnit, a to o akcionářem určenou osobu (tj. jeho doprovod). Velkou podkapitolou je pak samotné hlasování valné hromady, ve kterém byla mimo základních poznatků rozebrána praktická novinka spojená s distribucí návrhů rozhodnutí per rollam vyžadujících formu notářského zápisu. Kapitulu valné hromady pak zavíraly rozbory právní úpravy zákazu výkonu hlasovacího práva a protestu, které byly rovněž novelizovány.

Čtvrtá kapitola pojednává o tradiční struktuře statutárního orgánu akciové společnosti v českém právu, kterou je dualistický systém. Tato kapitola byla pro přehlednost rozdělena na statutární orgán, tj. představenstvo a kontrolní orgán, tj. dozorčí radu. V obou podkapitolách, které byly pro přehlednost a možnost porovnání členěny do téměř identických struktur, byla zmíněna dlouhá řada změn,

kteřé Novela vyvolala. Od změny standardní délky funkčního období člena statutárního orgánu či schvalování smluv o výkonu funkce, přes právníckou osobu jako člena povinně voleného orgánu akciové společnosti, kde zákonodárce po vzoru zahraničních úprav přichází se zásadní změnou v zastoupení právnícké osoby, která je členem voleného orgánu. V závěru pak dochází i na (staro)novou úpravu zániku funkce člena voleného orgánu a v případě statutárního orgánu i novelizované zvláštní povinnosti při úpadku společnosti, zásadně měnící důsledky plynoucí členům orgánů (či např. faktickým/stínovým vedoucím) z porušení péče řádného hospodáře.

Pátá kapitola kopíruje strukturu té čtvrté a zabývá se monistickým systémem. Nejzásadnějším tématem této kapitoly je zrušení institutu statutárního ředitele a s ním spojená úprava monistického systému. Monistická struktura přestala s účinností Novely býti jakýmsi hybridem mezi čistě dualistickými a monistickými strukturami a stala se čistou monistickou strukturou. Zákonodárce sice vyslyšel volání po úpravě monistické struktury, je však třeba zdůraznit, že tato úprava stále obsahuje řadu mezer. Úplným vypuštěním § 456 odst. 1 a 2 z úpravy ZOK účinné do 31. 12. 2020, došlo k vytvoření trhlin v úpravě, kdy řadu aspektů nekodifikují ani společná ustanovení, ani nejsou upraveny přímo v oddílu 4 ZOK, tedy monistickém systému, a ani k nim zatím není dostupná judikatura. Dostáváme se tak opětovně k řadě výkladových nesrovnalostí. Když však přihlídneme k předchozí úpravě, vidíme zde razantní postup kupředu. Součástí páté kapitoly jsou pak stejná témata, která obsahovala již kapitola 4. Jelikož správní rada v mnohém kopíruje představenstvo v dualistickém systému, bylo členění obsahu pro účely případného srovnání zachováno.

Prostřednictvím této bakalářské práce jsme si tedy přiblížili zejména poslední významnou Novelu. Ta se v pohledu odborné i laické veřejnosti jevila jako nezbytná, jelikož řada problémů způsobených např. nejednoznačností textu zákona či v něm uvedenými nepřesnostmi nebo neřešenou transparentností společností, se nedala řešit ani prostřednictvím soudní judikatury.

Tato Novela nejen že napomohla zpřesnění sporných a nedostatečných ustanovení zákona, ale rovněž byla nutným krokem zákonodárce, který je v mnohém ovlivněn požadavky plynoucích ze členství České republiky v Evropské

unii, která reguluje oblast práva jednotlivých zemí prostřednictvím směrnic. Nelze pominout ani tlak na vyrovnání české právní úpravy obchodních korporací na úroveň dalších členských států. Tento krok může vést ke snaze posílit pozici České republiky u současných zahraničních investorů působících na českém trhu a přilákat rovněž investory nové.

Jedním z největších přínosů Novely je řešení transparentnosti orgánů akciových společností s právnickou osobou jako členem voleného orgánu. Povinnost zmocnit bez zbytečného odkladu fyzickou osobu, která bude zastupovat právnickou osobu na pozici člena voleného orgánu je beze sporu krokem, který by měl vést k očištění trhu od společností, které konstantně řetězily právnické osoby na postech volených orgánů (např. i za účelem instalace tzv. „bílého koně“). Novela by dále měla napomoci k řešení problémů s tzv. neaktivními společnostmi. Ty by měly být z moci úřední zrušeny, jakmile v budoucnu nedostojí své povinnosti založit účetní závěrky do sbírky listin a budou nekontaktní ve směru k soudu, který je k nápravě v přiměřené lhůtě vyzve.

Jen dlouhodobější praxe ukáže, jaký efekt vyvolaly změny popsané a hodnocené v této bakalářské práci. Je zatím otázkou, které změny přinesou méně práce soudům a usnadní fungování samotným akciovým společnostem a které naopak přidají podněty pro další argumentaci kritikům ZOK.

Seznam použité literatury a pramenů

I. Komentáře

ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-540-4.

ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-799-6.

II. Časopisy

DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otazníky (1. část). Obchodněprávní revue, 2013, č. 3, s. 65-71

DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otazníky (2. část). Obchodněprávní revue, 2013, č. 4, s. 97-105.

DĚDIČ, Jan a Jan LASÁK. Právní osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (2. část). Obchodněprávní revue, 2014, č. 1, s. 1-5.

III. Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2863/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3770/2016.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 5. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2645/2018-II.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 66/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4796/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 2970/2013.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 787/2018.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.

IV. Právní předpisy a mezinárodní právní prameny

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném od 1. ledna 2001, kdy nabyl účinnosti zákon č. 370/2000 Sb.

Zákon č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech).

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném do 31. 12. 2020.

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 458/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Zák. č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

V. Internetové zdroje

Dnb.com: Loni vzniklo o desetinu víc firem než v roce 2020 [online]. [cit. 01.03.2022]. Dostupné z: upravit: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/onas/novinky/loni-vzniklo-o-desetinu-vic-firem-nez-v-roce-2020/>

Dnb.com: Raketově roste zájem o monistické akciovky, klesá zájem o daňové ráje [online]. [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/onas/novinky/raketove-roste-zajem-o-monisticke-akciovky-klesa-zajem-o-danove-raje/>

Legislation.gov.uk: Small Business, Enterprise and Employment Act 2015 [online]. [cit. 16.01.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/26/section/87/enacted>

Mzp.cz: ČR a Evropská unie [online]. [cit. 12.12.2021]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/cr_eu

Psp.cz: Sněmovní tisk 207/0, Novela z. o obchodních korporacích - EU2015 [online]. [cit. 10.01.2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=207&CT1=0>

VI. Ostatní zdroje

Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz.